

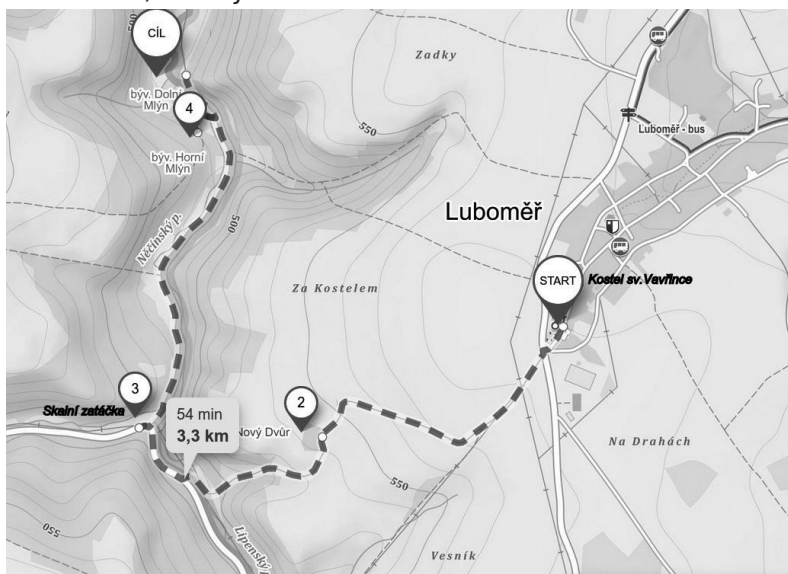
ODERSKÉ VRCHY

vlastivědný zpravodaj Spálova a okolí

Historie zaniklých „Mlýnků“ na Něčínském potoce

Jaroslava Šustková a Pavel Kašpar st.

V překrásném údolí Něčínského potoka, na hranici katastru Luboměř pod Strážnou (něm. Liebenthal) v katastru české Luboměř, stávaly do 50. let 20. století dva menší vodní mlýny. Místní obyvatelé je znali podle posledních předválečných majitelů - Horního mlýnku pod názvem Klevarův (nebo Klívarův) mlýn a Dolního mlýnku jako mlýna Schmiedova. Protože v současnosti uvedené mlýny z krajiny téměř úplně zmizely, uvádíme zde pro orientaci situační mapku oblasti, včetně fotografií jejich lokalit (4-Horní mlýnek) a (Cíl-Dolní mlýnek). Pro zájemce jsme na mapce vyznačili trasu od luboměřského kostela sv. Vavřince o délce 3,3 km, kterou lze ujet za 54 minut, nebo ujet na kole za 13 minut.



2021 Údolí Něčínského potoka s vyznačením polohy Dolního mlýnku (Cíl), Horního mlýnku (4) a samoty Nový Dvůr (2). Na silnici Lipná - Luboměř pod Strážnou je uvedena pod číslem (3) zatáčka, která je vstupní bránou do Něčínského údolí. Výřez turistické mapy, www.mapy.cz

1. Pomístní název Horního-Klívarova mlýna a Dolního-Schmiedova mlýna - „Mlýnky“ (ve spálovském nářečí „Mujňky“), pravděpodobně souvisí s nízkým výkonem mlýnského kola, daným omezenou hĺtností mlýnského náhonu (viz dále). Oba vodní mlýny stály na levém břehu potoka Něčina, a proto už patřily do katastru obce Luboměř pod Strážnou.



*2021 Pravý přítok Odry - Něčinský potok na své horní části toku (před Horním mlýnkem).
Foto: Petr Synek, www.mapy.cz*



Lesní cesta Něžín u Skalní zatáčky. (Foto: J. Šustková, listopad 2021)



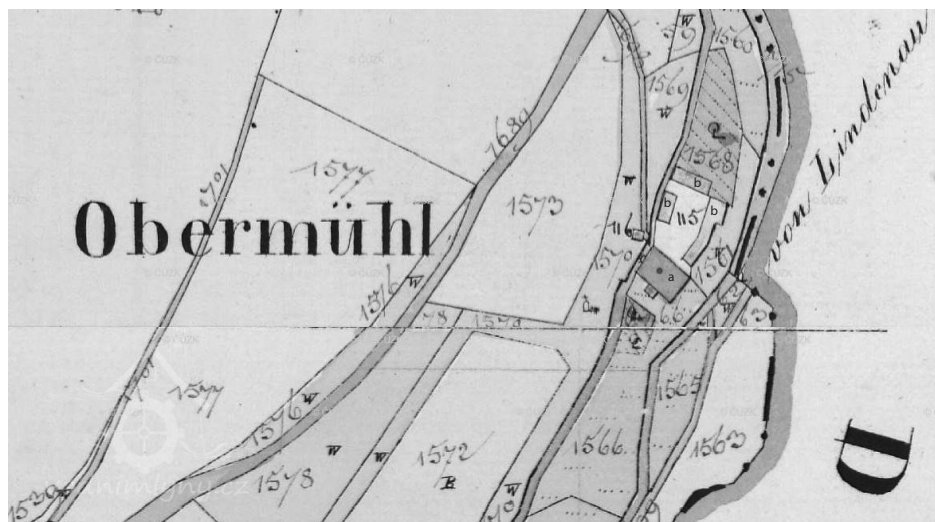
2020 Torzo Horního mlýnku (4). Na obrázku jsou vidět základy budovy bývalého mlýna a zbytek mlýnského náhonu. Foto: Martin Konečný, www.mapy.cz



2020 Torzo Dolního mlýnku (Cíl). Na obrázku je pravděpodobně vstup do budovy bývalého mlýna. Foto: Martin Konečný, www.mapy.cz.

Nejstarší informaci o existenci Horního a Dolního mlýnku na Něžčinském potoce máme z gruntovních knih potštátského panství z roku 1750. Uvádí se v nich, že od dvou mlynářů dostává vrchnost ročně 29 zl. 40 kr. Na historických mapách jsou oba mlýny poprvé uvedeny na II. Františkovém mapování Moravy z let 1836 - 1852 a podrobněji pak jako „Obermühl“ (Horní mlýn - viz 4) a „Niedermühle“ (Dolní mlýn - viz Cíl) na Stablním katastru císařských otisků z roku 1830.

Areál Horního mlýnku (Obermühle) obsahoval čtyři budovy. Červeně (a) je označená zděná stavba mlýna z tvrdého materiálu a tři další dřevěné stavby (b), označené žlutou barvou, byly budovy pro hospodářské účely. Mlýnský náhon přiváděl vodu na levou stranu budovy Horního mlýnku, přičemž začátek náhonu opouštěl Něžčinský potok za Luboměří pod Strážnou (dále Luboměř p. S.) a za Horním mlýnkem pokračoval k mlýništi Dolního mlýnku, odkud se vracel do Něžčinského potoka. Mlýnské kolo na horní vodu poskytovalo při



1830 Horní mlýnek (Obermühle) čp. 49 na Něžčinském potoce v katastru Luboměře pod Strážnou.
Výřez z mapy Císařských otisků stablního katastru Moravy a Slezska, www.geoportal.cz

průtoku množství vody 160 l/sec a spádu 4,55 m výkon 5,03 kW. V roce 1930 bylo instalováno pro pilu a šrotovník druhé kolo na horní vodu, které při průtoku množství vody 140 l/sec a spádu 4,15 m dávalo výkon 3,77 kW. Pila v roce 1921 vyhořela a její provoz už nebyl obnoven. Majitelé mlýnu provozovali i vedlejší vředělečnou činnost - polní hospodářství na pozemkových parcelách: č. par. 1568 (zeleninová zahrada s ovocnými stromy), č. par. 1560, 1561, 1565, 1566, 1569 (louky a pastviny se stromy) a č. par. 1563, 1572, 1573 (pole).



1910 Horní mlýnek s pilou na Něžčinském potoce za majitelky Loty Klívar (Klywar). Čelní pohled na zděnou budovu mlýna. In Dieter Leherert: Liebenthal-Geschichtliche Zeittafel Ortschronik, 2017. Archiv Jindřicha Machaly



Mlýnský kámen o průměru 110 cm z Horního mlýnku na Něžčíně. Foto Stanislav Šindler, 1988. Archiv Muzejního spolku Rolleder, o.p.s.

Chronologický sled majitelů / mlynářů Horního mlýnku č.49

Doba držení mlýna	Jméno a příjmení majitele mlýna	Datum a místo nar. majitele mlýna	Rodné jméno manželky	Datum a místo nar. manželky
1802	Franz Berger	1774 Luboměř p. S.	Anna Maria Jordan	1783 Luboměř p. S.
1830	Alois Berger	1808 Luboměř p. S.	1. Rosalie Nowak 2. Josefa Demel	1820 Velká Střelná 1814 Dětřichov n. B.
1857	Viktorin Mück	1841 Velká Střelná	Beata Smetan	1842 N. Těchanovice
1880	Franz Richter	1825 Luboměř p. S.	Emilie Herodek	1825 Luboměř p. S.
1895	Rudolf Klívar st.	1865 Jindřichov	Loty Richter	1864 Luboměř p. S.
1922 - 1946	Josef Richter	1875 Luboměř p. S.	svobodný	svobodný



Mlynář Horního mlýnku na Něžčinském potoce Rudolf Klívar st. se synem Rudolfem okolo roku 1910. Fotograf P. Vyvozil. Olmütz Backergasse, No.13. Archiv Marie Šindlerové z Hilbrovic

Prvním dohledaným mlynářem na Horním mlýnku byl v roce 1802 Franz Berger, je však pravděpodobné, že na mlýně hospodařil už jeho otec - mlynář Anton Berger. Okolo roku 1830 převzal mlýn syn Franze Bergra - Alois Berger. Byl dvakrát ženat - poprvé s Rosalií, dcerou domkaře Martina Nowaka z Velké Střelné. Spolu měli dceru Wilhelminu (*1841) a syna Mauritze (*1843). Po úmrtí manželky se oženil podruhé s Josefou, dcerou mlynáře Zachariáše Demla z Dětrichova nad Bystřicí, se kterou měl syny Josefa (*1849) - později pomocného mlynáře na Horním mlýnku, Aloise (*1859) a Raimunda (*1863). V roce 1864 Josefa Berger ovdověla, provdala se za pensistu Franze Petera a společně s jejími dětmi na Horním mlýnku dále bydleli.



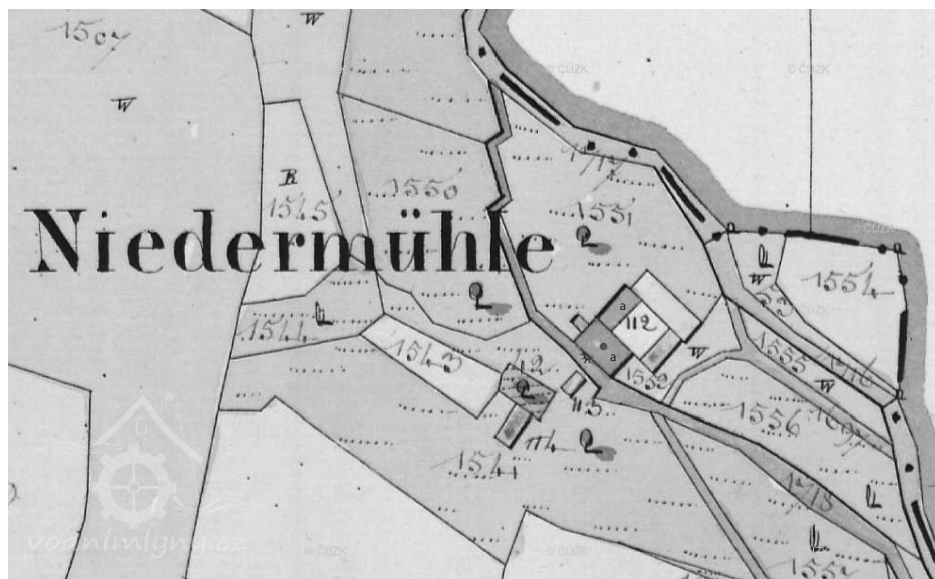
*Rudolf Klivar st.
ve svém druhém povolání zeměděle
na Horním mlýnku
před rokem 1922.
Archiv Marie Šindlerové
z Hilbrovic*

Mlýn však prodala mlynáři Viktorinovi Mückovi - synovi mlynáře Antona Mücky z obce Zálužné u Vítkova. Od roku 1880 byl na Horním mlýnku mlynář Franz Richter a po něm Rudolf Klívar st. Franz Richter měl dceru Karolinu (Loty), se kterou se Rudolf Klívar st. oženil. Manželka Loty byla vyučena švadlenou a uměla velmi dobře šít. Oblékla nejednu nevěstu do svatebních šatů.

Manželé Klívarovi měli jediného syna Rudolfa, který musel narukovat do 1. světové války. Po první dovolené se mu již nechtělo vracet zpět na frontu, a proto se sám zranil. Kulkou si prostřelil koleno tak nešťastně, že mu nohu museli v nemocnici amputovat a nakonec na následky zranění zemřel. Jeho otec zemřel nedlouho po něm. Klívar byl vyučen kolářem a jako šikovný řemeslník neměl nouzi o práci. Vedle práce mlynářské vykonával i řemeslo kolářské, ale rád se napil. Jednou se vracel podnapitý domů, a když přecházel úzkou lávkou nad potokem, spadl do vody. Prochladl, dostal zápal plic a na to v roce 1922 zemřel. Po jeho smrti předala manželka Loty mlýn svému svobodnému bratrovi mlynáři Josefu Richterovi. K Hornímu mlýnku patřila jednodotoučová pila, na které řezal Josef Mik z Nového Dvora (*1905, †1992), ale která v roce 1921 vyhořela. Josef Richter pracoval na Horním mlýnku jako mlynář až do roku 1946. Josef Richter, jeho bratr Paul Richter s rodinou a sestra Karolina Klívar - Richter byli vysídleni do Německa 12. října roku 1946 (sběrné středisko Moravský Beroun).

Rudolf Mík si v roce 1929 ve své Kronice Luboměře poznamenal: „U Horního mlýnku na Něčíně, asi 20 kroků od mlýnice nad cestou u vodní strouhy, stávala zděná kaple z kamení, omítnuta a bíle nalíčená. Podobná kaple byla v Lindavě (Lipná), v Liptáni (Luboměř p. S.) a u Rudoltovic (zaniklá obec na Libavsku). Uvnitř kaple byl o svátcích ozdoben a osvětlen svíčkami oltář. Někteří poutníci z obce (Luboměř), kteří putovali dříve ke Staré Vodě, se u této kaple zastavovali. V roce 1928 začal tehdejší majitel mlýna Josef Richter tuto kapli bourat a rozebírat, z kaple zůstaly jen kousky zdí“.

Areál Dolního mlýnku (Niedermühle) tvořily čtyři budovy. Dvě označené červeně (a) byly zděné stavby vlastního mlýna a další dvě dřevěné stavby sloužily k hospodářským účelům. Mlýnský náhon přiváděl vodu k mlýnskému kolu na **pravou** stranu budovy Dolního mlýnku. Kolo na horní vodu poskytovalo při průtoku množství vody 120 l/sec a spádu 3,96 m výkon 3,03 kW. V roce 1910 byl mlýn rozšířen o pilu. V roce 1930 zahájil provoz šrotovnik, který používal kolo na horní vodu o výkonu 6,88 kW.



1830 Dolní mlýnek (Niedermühle) čp.50 na Něžčinském potoce v katastru Luboměře pod Strážnou.
Výřez z mapy Císařských otisků stabilního katastru Moravy a Slezska, www.geoportal.cuzk.cz



1930 Budova Dolního mlýnku čp. 50 na Něžčinském potoce za majitele Franze Neubauera.
Čelní pohled na zděnou budovu mlýna. In Dieter Lehrert: Liebenthal-Geschichtliche
Zeittafel Ortschronik, 2017. Archiv Jindřicha Machaly



*Okolí Dolního mlýnku čp. 50 na Něčíně ve 20. letech 20. století.
Nalevo vzadu budova pily Adolfa Sauera. Archiv Spálov*



*Bohumil Mík v rozvalinách Dolního mlýnku na Něčíně. Foto Stanislav Šindler, 1988.
Archiv Muzejního spolku Rolleder, o.p.s.*

Majitelé Dolního mlýnku provozovali i vedlejší zemědělskou činnost - chov domácích zvířat a polní hospodářství na pozemkových parcelách č. par. 1550, 1551, 1552, 1553, 1556 (louky a pastviny se stromy) a na č. par. 1554 (pole).

Chronologický sled majitelů / mlynářů Dolního mlýnku čp. 50

Doba držení mlýna	Jméno a příjmení majitele mlýna	Datum a místo nar. majitele mlýna	Rodné jméno manželky	Datum a místo nar. manželky
18xx ¹⁾	Alois Mück	1)	1)	1)
1830	Franz Mück	1818 Luboměř p. S.	Franziska Schwarz	1832 N. Těchanovice
1857	Karl Beier	1812 Barnov	Elisabeth Mück	1822 Luboměř p. S.
1880	Maria Anna Schmiedt	1854 Kyžlířov	svobodná	svobodná
1890	Neobydleno	-	-	-
1900	Josef Schmiedt	1873 Kyžlířov	1. Marie Kalig 2. Anna Beranek	1875 Barnov 1873 Luboměř p. S.
1921	Anna Schmiedt (Beranek)	1873 Luboměř p. S.	vdova	1873 Luboměř p. S.
1930 -1946	Franz Neubauer	1877 Heřmanice	Anna Unger	1882 Spálov

1. Neuvedené údaje se nám v dostupných archíváliích nepodařilo dohledat.

Archivní mapa - „Indikační skica“ uvádí, že do roku 1830 byl majitelem Dolního mlýnku čp. 50 mlynář Alois Mück. Následoval ho do roku 1857 mlynářský mistr Franz Mück, syn tesaře Antona Mücka a Theresie Steiner, oba z Kronsdorfu (Krasov, okr. Bruntál). Manželka Franze Mücka Franziska, rozená Schwarz pocházela z Nových Těchanovic. Před rokem 1880 byl majitelem Dolního mlýnku mlynář Karl Beier (*1873), syn výměnkáře Christiana Beiera z Barnova. V roce 1880 byla vlastníkem Dolního mlýnku svobodná Marie Anna Schmiedt (někdy Schmidt) z Kyžlířova, s ní zde pobýval její bratr Michel Schmiedt (*1858) z Kyžlířova a výměnkáři - bývalí majitelé mlýna Karl a Elisabeth Beier se synem Johannem (*1860 Barnov) - čeledínem ve mlýně. Marie Anna Schmiedt se v roce 1881 provdala za mlynáře Josefa Bartuschka, syna mlynáře z Podlesí u Budišova a mlýn zřejmě do roku 1890 prodala svému příbuznému Josefu Schmiedtovi (*1873) z Kyžlířova. Měli společného předka Johanna Schmiedta (*1811) z Kyžlířova. V letech 1900 - 1930 byl Dolní mlýnek nadále ve vlastnictví rodu Schmiedt z Kyžlířova, nejprve sedláka a pilaře Josefa Schmiedta (*1873) a po jeho smrti vdovy Anny Schmiedt, rozené Beranek. Společně s ní sdílely svůj domov děti: dvojčata z prvního manželství Aloisie a Mária (*1900), syn Josef (*1903) a dcera Frieda (*1908). Vodní pila u Dolního mlýnku vyhořela 29. července roku 1929 z neznámé příčiny, ale byla znovu obnovena. Majitelem pily byl Adolf Sauer. Pracoval zde i Josef Mik poté, co vodní pila u Horního mlýnku vyhořela. V letech 1930 až 1946 se u Dolního mlýnku změnil majitel - Franz Neubauer,

který přišel s manželkou Annou, rozenou Unger a vícečlennou rodinou z Heřmanic u Oder, kde provozoval kovářskou živnost.

Dolní mlýnek lehl 19. srpna roku 1934 popelem, příčina však nebyla známá. Po roce 1945 zanikla i vodní pila. Další události na konci 2. světové války jsou z důvodu chybějících archiválií nepřehledné a jsme proto odkázáni na poznámky většinou zemřelých pamětníků². Josef Schmiedt (*1903) byl zastřelen 7. května 1945 při bojích o horní konec Spálova. Poslední majitel Dolního mlýnku Franz Neubauer byl vysídlen do Německa s manželkou Annou ze své domovské obce Heřmanice u Oder dne 9. července 1946 (sběrné středisko Odry). Z Dolního mlýnku čp. 50 v Luboměři p. S. byl 1. října roku 1946 vysídlen i nájemník mlýna - krejčí Josef Sýkora s manželkou Sofí (sběrné středisko Moravský Beroun).

Vysídlení původního obyvatelstva německé národnosti, spolu s pozdějším začleněním území obce Luboměř pod Strážnou (něm. Liebental) do Vojského újezdu Libavá, způsobilo přerušení jeho „civilního“ vývoje včetně následného zániku Horního i Dolního mlýnku. Na něčínských lukách však dodnes zůstaly přírodní poklady - různé byliny jako sněženky, konvalinky, kostival, plícník, arnika, sasanka hajní a pryskyřníkovitá, dymnivka, břehy potoka lemují plazivé oddenky devětsilu. Ještě v sedmdesátých letech minulého století byl Něčínský potok plný pstruhů a raků, vyskytovali se i úhoři. Od let devadesátých ale v období letních měsíců Něčín pravidelně vysychá a ve zbylých tůňkách přežívají jen nejodolnější druhy.

Naše poděkování za informace k zaniklým něčínským mlýnkům patří předsedovi okrasného spolku Lubavia Jindřichu Machalovi, Mgr. Lence Chobotové ze Státního okresního archivu v Novém Jičíně a příbuzné mlynářského rodu Schmiedt - Ing. Evě Zezulkové z Oder. Děkujeme také panu Emilu Mateciucovi z Muzejního spolku Rolleder v Odrách a paní Marii Šindlerové z Hilbrovic za poskytnutí historických fotografií.

2. Kronikář - písmák Luboměře Rudolf Mík, vlastivědný pracovník - odborný učitel Fráňa Šustek, Spálov, Marie Šindlerová, obyvatelka Lipné - místní část Hilbrovice čp. 52.

Použité zdroje:

Databáze vodních mlýnů _ [Vodnimlyny.cz.html](http://Vodnimlyny.cz/html) (Horní - Klevařův mlýn a Dolní - Schmiedův mlýn). Rudolf Mík: Kronika dle abecedy. Archiv Spálov.

Sčítací operáty obce Luboměř p. S., roky 1857, 1869, 1880, 1890, 1900, 1910, 1921. Soka Bruntál.

Sčítací operáty obce Kyžlířov, Barnov. Soka Přerov.

Kartotéka vysídlených obce Luboměř p. S. a Heřmanice u Oder. Soka Bruntál a Soka Opava.

Rodné, oddací a úmrtní matriky obcí Luboměř p. S., Kyžlířov, Barnov, Velká Střelná. ZA Olomouc.

Velkostatek_Potštát_inv_c_446_Liebental čp. 50. ZA Olomouc.

Velkostatek_Potštát_inv_c_446_Liebental čp. 49. ZA Olomouc.

Dieter Lehrert: Liebenthal-Geschichtliche Zeittafel Ortschronik, 2017.

MUDr. Marie Desfours – Walderode

PhDr. Ivan Krška

Redakce: Vážení čtenáři, předkládáme Vám životní příběh šlechtičny, výjimečné ženy a obětavé lékařky z nedalekého Potštátu, na kterou vzpomínají i někteří pamětníci ze Spálova a okolí, když u nás zastupovala za nepřítomného lékaře. Její životopis zpracoval PhDr. Ivan Krška (1932 – 2009), archivář a historik z Potštátu, který pravidelně přispíval svými odbornými články i do našeho periodika. Manželka, paní Irena Kršková, doplnila životopis lékařky o údaje, které získala překladem z Heimatbuche zapůjčeného od paní Ilse Horákové. Děkujeme paní I. Krškové za materiál k článku a do nového roku jí přejeme zdraví a vitalitu.

Hraběnka MUDr. Marie Desfours – Walderode, někdejší potštátská obvodní lékařka, spatřila světlo světa v potštátském zámku 18. 7. 1880, jako dcera držitele fideikomisního velkostatku hraběte Artura Desfours – Walderode a jeho manželky Michaely, rozené Bukůvkové z Bukůvky. V letech 1896 – 1899 navštěvovala anglické a kanadské školy, maturovala na vídeňském gymnáziu a následně studovala medicínu. Až do 1. světové války byla sekundární lékařkou v Rudolfově nemocnici ve Vídni.

Nešlo o prvorozené dítě, protože prvé děti z tohoto manželství František (+ 1878) a Josef (+ 1879) zemřely krátce po svém narození. Teprve Marii bylo souzeno zůstat naživu. O téměř dva roky později se její otec pak konečně dočkal syna Siegmunda (Zikmunda), který se narodil 3. 3. 1882, rovněž v Potštátě, a v pamětním zápisu z r. 1891 je označen jako majorátní dědic. Další syn Alfred zemřel v r. 1883, též krátce po svém narození.

Jak je v příslušné studii o rodu Bukůvků z Bukůvky uváděno, manželství rodi-

čů nebylo šťastné a po desíti letech se rozpadlo. Rozpory nabyly dokonce takového stupně, že se staly předmětem šetření okresního hejtmanství v Hranicích. Jsou tu uváděny časté výbuchy hněvu ze strany otce, jeho zlé nakládání s manželkou, dětmi i se služebnictvem. Obě děti se nakonec ocitly i se svou guvernantkou, Angeolinou von Hentschelovou, přechodně v Kanadě, jak uváděly vzpomínky současníků.

Snad tyto neradostné okolnosti vedly mladou, přemýšlivou dívku, jejíž portrét z mládí se podnes dochoval na zámku v Hrubém Rohozci (viz foto), k přesvědčení,



že musí nastoupit jinou cestu životem, než její mnohé šlechtické vrstevnice. Cestu hlubokého sebevzdělávání a usilovného studia. Toto úsilí nakonec vyvrcholilo absolvováním lékařské fakulty vídeňské univerzity, kde byla 13. 12. 1909 promována na doktora (doktorku) veškerého lékařství.

Nestala se ovšem tehdy honorovanou lékařkou. Podobně, jako otec, matka i bratr, žila z výnosu potštátského velkostatku a stala se lékařkou chudých, kteří si lékařskou péči nemohli dovolit zaplatit. Odtud začíná její pověst lidumilky.

První světová válka způsobila, že byla nasazena jako vojenská lékařka na různých jejích bojištích a teprve po jejím ukončení se mohla vrátit zpět. Na začátku války se hlásila do služby jako lékařka na různé fronty, zprvu v Srbsku, pak do 1917 ve válečných lazaretech na Východě. Od 1917 byla v Itálii v Cervignanu jako vedoucí lékařka různých chirurgických oddělení. Při převratu 1918 zůstala jako jediný lékař se svými sestrami v lazaretu. Se souhlasem italských lékařů mohla rakousko-uherské raněné dopravit lazaretním vlakem přes Maďarsko do Vídně. Jugoslávci neustále transport zadržovali a pro množství úmrtí na řádící španělskou chřipku nebylo pro hraběnkou Desfours – Walderode lehké tento transport dopravit bezpečně domů. Za svůj hrdinský čin obdržela jako jediná žena řád Franze Josefa a tomu odpovídající řád Červeného kříže. V roce 1918 se přestěhovala se svým bratrem hrabětem Siegmundem (Zikmundem) do Potštátu. Vedla mu domácnost a otevřela si lékařskou praxi. Za své služby nebrala od prostých pacientů žádné peníze a starala se o své pacienty s plnou obětavostí.

V r. 1917 zemřel její otec a rodinné poměry se tudíž podstatně zklidnily. I nadále poskytovala lékařskou péči chudým a nemajetným nejen zásadně bezplatně, ale tyto i hmotně podporovala. Kronikář v blízkém Boškově neopomněl uvést, jak osobě, která po úrazu pozbyla dolní končetiny, zakoupila protézy a učila ji chodit. Dne 8. 7. 1923 vykonala čestnou funkci kmotry při svěcení nových zvonů pro farní a filiální (horní) kostel v Potštátě.

MUDr. Desfours – Walderode zůstala neprovdaná a v potštátském zámku žila společně s matkou Michaelou a bratrem Zikmundem, jenž zůstal též svobodný. Zikmund, který za předmnichovské republiky dal pro svou sestru postavit vilku v místech zaniklé tzv. Skelné huti u Heřmáněk, a kterou pak tato pronajímala Sokolům z Lipníka nad Bečvou pro letní rekreaci, zemřel 3. 9. 1936, když podlehl zákeřné chorobě.

MUDr. Desfours – Walderode tehdy netušila, že nastává nová a bolestná kapitola v jejím životě. Po smrti svého bratra byla totiž pevně přesvědčena, že velkostatkový komplex v Potštátě jí připadne jako dědictví, když se v jejím případě jednalo o nejbližší příbuznou. Místo toho ji však čekal odchod ze zámku i se starou matkou. Z české linie rodu se totiž o dědictví přihlásil její

bratranec, Kuno Desfours – Walderode, jenž své nároky na dědictví uplatňoval na základě toho, že jde o tzv. fideikomisní velkostatek, jenž je přednostně dědičný v mužské linii rodu, jak kdysi stanovil Jan, svobodný pán Walderode, když koupil nabytí potštátské panství. Marně MUDr. Marie ve svých námitkách



*Rohový dům č. 31 v Potštátě na náměstí, který zakoupila MUDr. Marie Desfours – Walderode k trvalému bydlení a zařídila si v něm také ordinaci.
(Foto: J. Šustková, listopad 2021)*

uváděla, že argument s fideikomisem je nicotný, když republika přece šlechtické tituly a výsady zrušila. Její protesty Nejvyšší soud odmítl a dědictví přiznal zmíněnému bratranci. Tak z celého dědictví jí zůstala jen vzpomínutá vilka s několika domy, protože v tomto případě se jednalo o nemovitosti alodní. Zámek tedy i se starou matkou opustila a přechodné bydliště našla na potštátské faře. Na celý nechutný spor doplatily cenné sbírky potštátského zámku. Protože bylo zapotřebí nemalé finanční částky na zakoupe-

ní domu č. 31, kde se hodlala se svou matkou trvale usadit a zřídit si tu ordinaci, prodala většinu těchto sbírek Baťovu koncernu a pouze menší část si ponechala. V r. 1940 se pak stala potštátskou obvodní lékařkou, když dosavadní obvodní lékař, MUDr. Neubauer, který doplatil na norimberské rasové zákony, musel skončit s lékařskou praxí a zemřel nakonec v Opavě, kdežto druhý lékař, MUDr. Hans Kessler, se z Potštátu odstěhoval. 29. 7. 1940 zemřela její matka Michaela, která, podobně jako MUDr. Marie, nebyla žádnou stoupenkyní nacismu.

7. 7. 1944 se MUDr. Marie Desfours – Walderode stala opět účastnicí válečných událostí. Tehdy se poškozený americký bombardér zřítil v katastru obce Milovan a těm, kterým se u Potštátu podařilo včasným seskokem zachránit, poskytla první ošetření. Konala také tehdy funkci tlumočnice při výslechu a to pomocí češtiny, protože její angličtině zajatí letci nerozuměli a jeden z nich, patrně potomek českých vystěhovalců, požádal o někoho, kdo ovládá češtinu. Konec války se nezadržitelně blížil a MUDr. Marie dostala ještě jednou příležitost zasáhnout. V důsledku porážek na frontě byli za devatenáctistup-

ňového mrazu dne 31. 1. 1945 hnání od Spálova přes Potštát ruští váleční zajatci, kteří do této doby pracovali na šachtách a hutích Karvinska a Třinecka. V Potštátě byli nahnáni do sklepů tovární budovy č. 33 – 34 na náměstí. Pamětníci dosud vzpomínají, jak si ukazovali na ústa, čímž dávali najevo, že je trápí hlad. MUDr. Desfours – Walderode dala tehdy navařit velký prádelní hrnec brambor a za doprovodu svých společnic přistoupila k zajatým. Stáž, která na ni napřáhla zbraň, neboť zajatcům bylo zakázáno cokoliv dát, velitelským pohybem odstrčila a zajatce nasýtila. Dne 1. 2. 1945 také vystavila úmrtní list pro zajatce Petra Isakiva, kde v rubrice příčina smrti neváhala uvést „pravděpodobné vysílení během pochodu“.

Dne 8. 5. 1945 došlo k osvobození Potštátu sovětskými vojsky a to bez boje, když německý starosta dal vyvěsit na hodinové věži potštátského náměstí bílý prapor (zapůjčené prostěradlo) a postupujícím jednotkám vyslal vstříc několik občanů, znalých ruštiny z doby jejich zajetí v první světové válce. Ti jednotkám oznámili, že město se vzdává bez boje. Šlo o téhož starostu, který po Mnichovu 1938 vítal německou generalitu, pod jejímž vedením byl Potštát obsazen a stal se součástí „Sudetské župy“.

Osvobození Potštátu a jeho návrat do republiky mělo pro oba příslušníky rodu Desfours – Walderode rozdílné následky. Velkostatkáři Kunovi, legačnímu radovi ve výslužbě, který zjevně s nacistickým režimem sympatizoval, byl velkostatek i se zámkem konfiskován a někdejší vlastník byl nakonec z Potštátu odsunut, jako většina jeho německého obyvatelstva.

Naproti tomu MUDr. Marie Desfours – Walderode obdržela zpět československé státní občanství, dům č. 31 na náměstí jí byl ponechán a nadále vykonávala funkci potštátské obvodní lékařky. Zřízení výcvikového prostoru Libavá ji ovšem připravilo o nemovitosti ve Skelné huti, kde bylo vše podrobeno demolicí a srovnáno se zemí.

Po válce 1946 nemohla jako lékařka opustit Potštát a až do smrti 13. 3. 1963 ordinovala v Potštátě. V poválečných letech byla mravní oporou pro nemnoho Němců, kteří zde zůstali. Noví osídlenci Potštátu a Potštátska si brzy na paní doktorku – šlechtičnu zvykli. Záhy ji poznali jako osobu nezměrné obětavosti, velmi dobrou diagnostičku a vůbec nevadilo, že některé návštěvy nemocných konala za doprovodu svých oblíbených maltézských psí-



MUDr. Marie Desfours -
Walderode s pověstným psíkem
Pukkim v roce 1952.
Archiv Marie Šindlerové



Mudr. Marie Desfours – Walderode při příležitosti jejích osmdesátin. Vlevo Pia Bukůvková z Bukůvky.

ků. Třeba uvést, že s úrazy si mnohdy poradila sama, protože si jako někdejší vojenská lékařka osvojila nemalou chirurgickou praxi. Ještě jednou však zakusila lidskou zlobu – na konci padesátých let. Podezření, že ve svém domě uchovává cenné předměty po odsunutých osobách, vedlo nakonec k domovní prohlídce a k šetření okresní prokuratury v Hranicích.

Celá trapná věc skončila nakonec naprostým fiaskem a ostudou, protože jasně prokázala, že cennosti patří do jejího osobního majetku, takže šetření muselo být zastaveno.

Naproti tomu při odchodu do důchodu se s ní, jak MNV v Potštátě, tak SPOZ tamtéž, až nápadně důstojným způsobem rozloučil. K akci došlo v březnu roku 1958 a příslušné snímky se ještě dlouhou dobu vyskytovaly ve vývěsních skříňkách MNV, což s výše uváděnou akcí prokuratury dosti podivně kontrastuje.

Důchodová léta prožívala v kruhu svých společníků a přátel, k nimž patřili starousedlíci, JUDr. Eduard Till, rodina Slámová z Potštátu, rodina Mildnerova z Boňkova, pěstounka Anna Chramostová z mateřské školy v Potštátě, potštátský farář P. Karel Bělík, a také příbuzná Pia Bukůvková z Bukůvky, která se tehdy ubytovala na č. 7 potštátského náměstí u rodiny Čechovy. Z doby jejích osmdesátin pochází také kopie fotografie, kde je v roce 1960 možno spatřit též Piu Bukůvkovou a oblíbené psíky.

Autor příspěvku měl možnost seznámit se osobně s MUDr. Marií Desfours – Walderode krátce před jejím úmrtím. V doprovodu starousedlíka, JUDr. Tilla, ji 2. 3. 1963 navštívil v bytě jejího domu, aby získal informace o dokumentu, podle něhož měla být v Potštátě přítomna husitská vojska, a který se měl ještě před rokem 1938 nacházet v potštátském zámku. I když tato akce neměla úspěch, přece jen byla získána alespoň částečná informace o osudu sbírek, které kdysi prodala Baťovu koncernu. Ty byly, podle jejího sdělení, během války soustředěny na zámku v Napajedlech.

Byl jsem tehdy rovněž dotazován, jak se mi v Potštátě líbí, kdo mi v archivu, který jsem tehdy budoval v potštátském zámku, uklízí apod. Naprosto jsem tehdy netušil, že za pouhých čtrnáct dní se budu účastnit jejího pohřbu.

Smrt ji zastihla 13. 3. 1963 v bytě jejího domu a jako příčinu smrti uvedl její nástupce ve funkci obvodního lékaře, MUDr. Jan Přikryl, celkové kornatění tepen, zvláště tepen srdečních. K pohřbu došlo 16. 3. 1963. Konal se z domu č. 31 a následně z farního kostela sv. Bartoloměje. Její pohřeb byl velkolepým děkovným uznáním za její činnost lékařky a pomocnice v nouzi. Všichni Němci a také Češi z Potštátu a okolí ji doprovodili na její poslední cestě. Po zádušních bohoslužbách vyšel smuteční průvod na hřbitov a rakev byla uložena do secesní rodinné hrobky, kterou dal kdysi zřídit její otec. Pohřeb, přes neobyčejně tuhou zimu, se konal za velké účasti obyvatel Potštátu a Potštátska. Před uložením do hrobky se se zesnulou rozloučili zástupce OÚNZ, tajemník MNV, Miroslav Pelánek, a potštátský farář P. Karel Bělík, který smuteční obřady vykonával s někdejší potštátským kaplanem z dob předmnichovské republiky, P. Tomášem Klepkem, a farářem z blízkých Partutovic, P. Josefem Hymerelem.

Na projevu zástupce OÚNZ, který zesnulou hodnotil vcelku kladně, nebylo jinak nic pozoruhodného. Kladné bylo i hodnocení tajemníkovy, spojené s poděkováním za veškerou práci, kterou zesnulá pro nemocné vykonávala. V projevu faráře, který jistě netušil, že zesnulou přežije jen o osm měsíců, byla vzpomenuata jako lidumilka. Autor příspěvku se tehdy dozvěděl, že za předmnichovské republiky též hmotně podpořila v Potštátě vznikající české menšinové školství, neboť zastávala názor, že děti českých rodičů mají právo



*Rodinná hrobka Desfours - Walderode u horního kostela v Potštátě.
(Foto: J. Šustková, listopad 2021)*

na vzdělání v mateřské řeči. P. Bělík vzpomněl též její lásku ke zvířatům, citoval některé její výroky v němčině a nakonec se o ní zmínil jako o šlechtičně nejen původem, ale i duchem. K pohřbu je třeba ještě poznamenat, že se ho z příbuzenstva přirozeně účastnila Pia Bukůvková i zástupce příbuzné rodiny Hrubých z Jelení. Synovec a spoluadoptivní syn, Karel Desfours – Walderode, se dostavil doslova na poslední chvíli a po pohřbu ihned odejel.

V rodinné hrobce je tedy MUDr. Desfours – Walderode pohřbena spolu s otcem, matkou i bratrem. Pro čtenáře mimo oblast Potštátska připomínáme, že hrobka je umístěna při dolním vchodu na potštátský hřbitov, je ozdobena rodovým znakem a v její blízkosti se nalézá pomníček, žel vandalsky poškozený, který je věnován jejím předčasně zesnulým sourozencům.

Po úmrtí nastalo poměrně zdlouhavé jednání ve věci pozůstalosti. Dědicem movitostí, které spočívaly v menší části někdejších zámeckých sbírek, a které tvořily obrazy (v tom i Brožíkův originál), slohový nábytek, rodinné skvosty, jídelní soupravy apod., se stal Karel Desfours – Walderode, tehdy již zahraniční (rakouský) státní příslušník. Při pozůstalostním řízení si zvolil plnomocníkem advokáta JUDr. Kučeru z Roztok u Prahy, stát naproti tomu zastupoval JUDr. Šromota z Penčic. Po uzavřeném jednání byly movitosti nakonec dědici vydány s výjimkou Brožíkova originálu, představujícího smrt svěťice. Ten zůstal na území tehdejší ČSSR a autor příspěvku ho v polovině šedesátých let viděl v ostravské galerii. Dům č. 31 si zakoupila společnost a hospodyně Marie Chvátíková.

Největší překvapení při pozůstalostním řízení, k němuž jsem byl za tehdejší archivní pracoviště přerovského okresního archivu v Potštátě předvolán, představoval nález archiválií, a to především archivu rodinného. Ten vznikl péčí otce zesnulé, Artura Desfours – Walderode, který se tu ukázal rozhodně jako lepší sběratel, než manžel. Jak ukazuje úvod k nepublikovanému inventáři archivního fondu Velkostatek Potštát, podařilo se témuž v letech 1889 – 1890 „shromáždit skvostné prameny ceny nikoliv úzce genealogické (t. j. rodopisné)“. Jde o písemnosti, které se týkají majetkové držby v Lotrinsku, začínající opisem z r. 1432 a originálem (pergamenovou listinou) z r. 1474, listiny o panstvích rodu Mont Athienville z období před Velkou francouzskou revolucí, o listy jednotlivých členů rodiny od začátku 17. století apod., což vše Artur Desfours – Walderode získával sběratelskou činností z různých míst, jak je v úvodu k inventáři dále uváděno. V pozůstalosti byla nalezena i část písemností potštátského velkostatku, a to zejména čtyři urbáře z let 1670 – 1776, které MUDr. Marie Desfours – Walderode, v souvislosti s vynuceným odchodem z potštátského zámku, původně mínila prodat Moravskému zemskému archivu v Brně, avšak z prodeje nakonec sešlo. Čte-

náře upozorňujeme, že urbáře jsou soupisy poddanského pozemkového majetku s předpisy povinných platů, dávek a robot vrchnosti.

Veškeré tyto písemnosti byly potštátským archivním pracovištěm předány tehdejší pobočce SOA (dnes ZA) Opava v Janovicích u Rýmařova, kde byly s dalšími rodinnými a velkostatkovými písemnostmi, které byly z potštátského zámku převzaty již v r. 1947, podrobně zpracovány formou inventáře. Jedinou výjimku tu tvořila listina z 29. 9. 1693, kterou Jan Jiří Walderode potvrdil Potštátu jeho privilegia z r. 1388, 1394, 1426, 1556, 1582, 1613 a 1615. Listinu si v r. 1890 vyžádal Artur Desfours – Walderode od městské správy v Potštátě. Po poradě s vedoucím pobočky tehdejšího SOA Opava v Olomouci, dnes, žel již zesnulým PhDr. Antonínem Roubicem, bylo rozhodnuto, aby se listina vrátila zpět do potštátského městského archivu. Pozůstalost tedy znamenala, po stránce archivní dokumentace, i obohacení jednoho z kmenových fondů tehdejšího pracoviště. Co je, jak se domnívám, třeba konstatovat na závěr příspěvku, nebo, lépe řečeno, stručné vzpomínky? Jistě to, že žádný z historiků a vlastivědných pracovníků, přítomných i budoucích, se při sledování dějin Potštátska nebude moci opravdu pozoruhodné osobnosti MUDr. Marie Desfours – Walderode vyhnout. Její osobnost bude totiž stále patřit k těm, jejichž památce bude nutno zachovat věčnou paměť!

Závěrem příspěvku o MUDr. Marii Desfours – Walderode je třeba, na přání některých čtenářů, nejdříve objasnit některé termíny, které příspěvek bud' uvádí, nebo s ním mají souvislost.

Pro bližší vysvětlení uvádíme, že fideikomis (svěřenství) je nedělitelná držba pozemků panství (velkostatků), která zůstává vždy v rukách jednoho člena rodu. Jak bylo již uvedeno, fideikomis, který zřídil v r. 1668 a ve skutek uvedl v r. 1670 Jan, svobodný pán Walderode, byl přednostně dědičný v mužské linii rodu. Budoucímu dědici fideikomisního velkostatku (velkostatků) pak příslušel titul majorátní dědic, jako tomu v r. 1891 bylo v případě Zikmunda Desfours – Walderode. K moravskému fideikomisu patřila půda (zemědělská i lesní) v Potštátě s Luboměří pod Strážnou a dále ve vsích Dřínově a Vrchoslavicích. Opakem fideikomisu byl alod, tj. svobodný statek, který získal ve Skelné huti Zikmund Desfours – Walderode. Ten pak připadl jeho sestře MUDr. Marii jako nejbližší příbuzné, neboť tyto pozemky a parcely s již uváděnou vilkou, do fideikomisu nepatřily.

Nemohu tu také opomenout zdroje údajů, z nichž jsem čerpal při vypracovávání svého příspěvku. Z literatury to byly především údaje ze studií J. Háse a V. Březiny k rodům Desfoursů a Bukůvků, publikované v Genealogických a heraldických informacích z r. 1990 a 2001. Dále pak článek K. Slavíka o zámeckých sbírkách v Potštátě, který znovu přetiskl a opatřil doslovem

v Oderských vrších v r. 1994 Fr. Šustek, dnes žel již zesnulý redaktor tohoto periodika. Rovněž byla vytěžena publikace Heimatbuch, Kreis Bärn, vydaná r. 1987 v Marburgu v SRN. Některé tu uváděné údaje jsem rovněž svého času publikoval v Oderských vrších. Dále byly použity údaje z úvodu k nepublikovanému inventáři fondu Velkostatek Potštát, který v r. 1963 zpracovala dr. K. Haubertová za pomoci L. Syřínkové – Grochalové a dr. J. Hauberta.

Z pramenů byly použity archiválie z fondů Archiv města Potštát, Archiv obce Boškov, Okresní úřad Hranice, ONV Hranice a Okresní prokuratura Hranice, které jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Přerově – Henčlově. Dále byla použita kronika farního úřadu v Potštátě, uložená t. č. na děkanství v Hranicích, poválečná kronika MNV v Potštátě a SPOZ tamtéž (obě uloženy u obecního úřadu). Konečně byla použita i úmrtní matrika pro údaje z r. 1963. Z fotografií (xerokopií) byly použity ty, které vzešly z korespondence s Mgr. Hrdinovou, někdejší průvodkyní na zámku v Hrubém Rohozci, a s pí G. Tillovou – Rohlingovou, která žije dnes v SRN.

A konečně, kromě osobních vzpomínek, tu byly uvedeny i vzpomínky někdejších společníků MUDr. Desfours – Walderode. Šlo o pí Marii Chvátíkovou, pí Marii Paťalovou a pí Aloisii Strýčkovou, které je sdělily bývalému potštátskému faráři a dnes kanovníku olomoucké kapituly, P. Gustavu Riedlovi, jenž působil v Potštátě v letech 1964 – 1972. Dále tu byly uvedeny údaje získané svého času od již vzpomenuté pí Anny Chramostové, od p. Josefa Ehrlicha, od p. Rajmunda Slámy a od již výše uváděné pí Gabriely Tillové – Rohlingové. Posledním tu citovaným autor příspěvku srdečně děkuje. Ještě upozorňuji, že původní křestní jméno MUDr. Desfours – Walderode znělo Maria, tak je uváděno i v nápisu na rodové hrobce. Pracovní průkaz, vydaný v r. 1948, uvádí však jako křestní jméno Marie.

Legionáři - pokračování

J. Vlček

Antonín a Alois Tylovi

Rod Tylů patřil ve Spálově mezi skutečné starousedlíky, neboť po několik pokolení vlastnili stavení čp. 103 včetně četných pozemků /konkrétně v daném případě od roku 1887, kdy se na chalupu přiznal Tomáš Tyl/. Kromě toho ovšem jejich předkové měli ve svém vlastnictví ještě další selské usedlosti. Majitelé zmíněného čísla popisného každopádně patřili mezi velké sedláky.

Otcem obou bratrů, pozdějších legionářů, byl Antonín Till. Tehdy jeho jméno se v matrice objevilo v německé podobě, teprve později, po roce 1900, se již setkáváme s jeho počestěnou podobou. Antonín Tyl, syn Tomáše Tyla, se narodil 18. 1. 1863 a živil se jako rolník. Ostatně na gruntě se zemědělství stalo osudem i celé řady jeho předchůdců.

Matkou obou bratrů byla Anna, rozená Kleinová, která podle záznamů porodila ještě mladšího syna, jenž dostal jméno Rudolf. Rodiče s Rudolfem počítali jako s pokračovatelem rodové tradice, protože oba starší bratři se nacházeli na ruské frontě a jejich budoucnost byla nejistá. Osud však tomu chtěl jinak. Rudolf v roce 1929 zemřel. Příčinou jeho úmrtí byla zřejmě dědičná nemoc, která postihovala některé mužské potomky v rodině - vysychání mozku.

Antonín Tyl

Narodil se 8. 1. 1891 v obci Spálov, okres Hranice. Domovská obec Spálov. Podle údajů VUA Praha sloužil v rakousko-uherském vojsku jako vojín u 54. pěšího pluku na ruské frontě. Zajat byl 1. 11. 1914 v bojích u Lysé Hory v Karpatích (Ukrajina). V zajetí se přihlásil do československé legie v Rusku a dnem 12. 9. 1918 byl zařazen jako střelec do 3. muniční divize. S touto jednotkou se vrátil do vlasti a v roce 1920 byl z legie propuštěn. Vzpomínal si, že bojoval v četě, jejímž velitelem byl pozdější generál a prezident Ludvík Svoboda. Stal se jednou i svědkem popravy zajatých bolševiků, když Ludvík Svoboda jim prý osobně podkopával židle, na kterých odsouzenci stáli. Po návratu z Ruska pracoval jako rolník, o politiku se nestaral, ačkoliv byl členem Sokola. Když po smrti svého otce v roce 1932 převzal starosti s hospodařením na gruntu, mohl se konečně oženit s Ludmilou Ondřejovou. 19. 2. 1933 se manželům narodil syn, který byl opět pokřtěn jako Antonín, toho jména již třetí. A. Tyl zemřel 8. 6. 1968 v době, kdy vrcholilo Pražské jaro.

Alois Tyl

O dva roky mladší bratr přišel na svět ve Spálově 8. 5. 1893. V publikaci Legionáři Novojičínska, část 2 z roku 2014, došlo k záměně se spálovským legionářem téhož jména a příjmení (konkrétně s Aloisem Tillem, narozeným 12. 2. 1894 ve Spálově na čp. 237), o jehož osudech jsme již psali v našem časopisu č. 3 -4/2019. Skutečností zůstává, že příjmení A. Tyla z čp. 103 se v období, kdy bojoval v rakousko - uherském vojsku a posléze pak v legiích, uvádí v oficiálních dokumentech již v počeštěné formě. Dodatečně se podařilo zjistit (podle zápisu v úmrtní matrice uložené v Hranicích), že jako vojín sloužil u československého střeleckého pluku č. 3 Jana Žižky z Trocnova, kde tvořil součást obsluhy těžkého kulometu. Když se jeho jednotka probíjela po transsibiřské magistrále do Vladivostoku, byl těžce zraněn při střetnutí s bolševiky. Ještě téhož dne podlehl svému zranění ve vladivostocké nemocnici v Egeršeldě a jak uvádí dále zápis ve jmenované úmrtní matrice, byl pohřben na tamějším hřbitově zvaném „Ullis“. Společně se stovkami jiných legionářů obětoval to nejcennější, co měl, totiž svůj život. O jeho zranění a následném úmrtí byl tehdy informován i jeho bratr Antonín.

Rudolf Klein

Příjmení Klein se podle vlastivědného pracovníka Antonína Brňáka nachází již v 16. století nejprve v Barnově, který tehdy tvořil součást spálovského panství, a následně i v dalších okolních obcích. Rod Kleinů byl například usazen v Luboměři od roku 1634 a konečně se od roku 1670 objevuje i ve Spálově. Ve Spálově drželi Kleinové v průběhu staletí různé usedlosti, nás ovšem bude především zajímat někdejší větrný mlýn čp. 208, kam se Rudolf Klein přišel v roce 1929. V této době nemovitost vlastnila Sabina Skřehotová (odtud označení „Sabinino“), a to od 31. 7. 1901 až do 5. 9. 1927, kdy mlýn předala dceři Ludmile. Po její smrti se novou majitelkou bývalého mlýna stala její dcera Adolfina Kleinová (od 29. 2. 1949) a když v roce 1969 odešla z tohoto světa, nastoupila na její místo dcera Jindřiška, která stavení následně prodal a. Je zajímavé, že v publikaci od ing. Antonína Ondřeje „Spálov v minulosti a současnosti“, vydané roku 2002, není o tomto mlýně žádná zmínka.

Rudolf Klein se narodil a mladá léta prožil na čp. 102 ve Spálově. Jako den jeho příchodu na svět je uváděno datum 11. 7. 1885. U jména a příjmení jeho otce Františka Kleina je poznámka „nájemník“. Můžeme z toho usoudit, že mladý Rudolf vyrůstal v chudobných poměrech. Matka Rudolfova, Mariana Levová, pocházela ze Spálova. Rudolf Klein byl dvakrát ženat. Jeho první žena, Anna Richtrová, mu porodila dvě dcery: starší Adolfinu, narozenou 2. 5. 1909, jméno mladší dcery se nám nepodařilo zjistit. Ví se jenom, že brzy po svatbě se ze Spálova odstěhovala. V roce 1929, po smrti své první manželky, našel rodinné štěstí, jak jsme se již zmínili, u mladé Ludmily Skřehotové, jež v té době byla majitelkou stavení čp. 208. Z tohoto svazku se v roce 1936 narodil syn Josef.

V databázi VUA Praha se R. Kleina nepodařilo dohledat, takže o jeho válečné anabázi není nic známo. Podle Spálovské kroniky, jejímž autorem je pan Hajchl, můžeme R. Kleina zařadit mezi italské legionáře. Po návratu z Itálie do rodného Spálova pak dlouhá léta pracoval v jakubčovickém kamenolomu. Zřejmě následkem fyzicky náročné práce se v posledním válečném roce 1945 těžce roznemohl. Tráduje se, že při osvobozování Spálova Rudou armádou (na začátku května 1945) vtrhl do chalupy nějaký rudoarmějec. Když prý viděl a především cítil, že léky, které měl nemocný na stole, připomínají svou vůni nějaký alkohol, okamžitě mu všechny zabavil a zkonsumoval. Nemocný R. Klein jen nevěřícně přihlížel jeho počínání. Omámený voják stihl ještě vykročit z chalupy a ušel ještě pár desítek

metrů, než padl mrtev k zemi. Rudolf Klein zemřel 12. ledna následujícího roku a byl pohřben ve Spálově. Místo jeho posledního odpočinku zůstalo dlouho neoznačeno až do doby, kdy byla do stejného hrobu uložena jeho dcera Adolfina. V současné době o hrob pečuje vnučka Jindřiška.

Čarodějnice Maess

Johanna Wesselsky

(z německého originálu volně přeložila Mgr. Šárka Krumphanzlová)

Redakce: Ve spálovském archivu mě zaujala složka s nadvpisem „Čaroděj Mais v Barnově“ od Johanny Wesselsky. Text nebyl zapsán spisovnou němčinou, nýbrž v nářečí, proto jsem o překlad do češtiny požádala odborného znalce jazyka paní Šárku Krumphanzlovou (roz. Vlčkovou). Již v nadvpise jsme se rozcházezy. Nebyl to totiž čaroděj Mais, ale čarodějnice Maess a překlad některých výrazů v textu je, díky nářečí, velmi volný. Pro zájemce přikládáme německý text v originálu.

Před padesáti lety, kdy většina lidí byla opravdu hodně pověřčivá, řádila v okolí Rudoltovic strašidla až hrůza. Ze stěn létaly obrazy, praskaly tabulky v oknech, že z toho všechny jímaly strach. Zpozdil-li se nějaký povozník, byl pak jeho vůz obvykle převržen do příkopu a koše nebo pytle s moukou, či něco jiného, co bylo právě naložené, volně tančilo ve vzduchu. Vozkové se museli urychleně začít modlit desátek růžence a doufat, že z těch hrůz vyvážnou se zdravou kůží a dostanou se ke křížové cestě, kde pak už měli klid.



Rudoltovice – zaniklá obec na Libavsku, zdroj foto:
<http://www.libavsko.wimps.cz/historie/rudoltovice>

Nejhorší kusy provozovala jistá Maess, zlá ženská, stará čarodějnice, která dokázala všechny lidi pobláznit a pořádně dopalovat. Očarovala dokonce i krávu, že ta namísto dobrého mléka při dojení dávala jen krev. Protože ale Maess nikdy nezemřela, musel ji nakonec hrobník umlácit

bičem, a přestože byla pohřbena, seděla zase na kostelní zdi a rozplétala tam své černé havraní rozčuchané vlasy. Když otevřeli rakev, našli v ní ale

namísto čarodějnice pouze smradlavé svršky. A teď teprve začalo to její darebáctví! To se začaly dít mnohem horší věci nežli za jejího života.

Jednoho horkého letního večera seděla Maess v Barnově u Františka Alky na střeše vedle komína, když právě kolem projížděl mladý řeznický učeň. Ten nelenil, chtěl ji trochu pozlobit a zahalekal na ni: „Maess, Maess, utři si pot, je horko dnes!“

Ta celá zuřivá, vytáhla si dlouhý, červený kapesník, třikrát si jím přejela přes obličej a najednou se objevila přímo za ním.

Učeň se tedy pořádně vylekal a ujížděl, co to jen šlo, ale Maess už byla na voze a sedla si mu na šíji. Tím svým červeným kapesníkem, kterým máchala ve vzduchu, jej pořádně švihla a přitom zaskřehotala: „Já ti utřu pot, dnes je horko!“

Z koně se pot jen řinul, tak rychle se řeznický učeň prohnal ve smrtelném strachu kolem novoveského mlýna a dále nahoru do kopce k Nové Vsi. A jakmile se ocitl u kostela, jeho kůň se mrtvý skácel k zemi, vozka v bezvědomí vypadl z vozu a čarodějnice se rázem vypařila. Lidé k němu v mžiku přiskočili a nemocného donesli do stínu kostela, aby tam v místě, kde stín kříže dopadá na louku, natrhali trávu a položili mu ji na čelo a on přece jen zas přišel k sobě, ale Maess už prý nikdy více neprovokoval. Jiným lidem se však vedlo mnohem hůře, když jí zkřížili cestu.

A tak musel být nakonec povolán olomoucký biskup, aby nad tímto zlým stvořením vyslovil zažehnání! To však nebylo tak jednoduché, jak by si někdo myslel, člověk ji musel totiž nejprve chytit. Ale chytte ducha, a k tomu ještě zlého! Chudák pasáček krav: čarodějnici pěkně přátelsky pozval na sáňkovačku a slíbil jí, že spolu pojedou přes vrch Kozí hřbet dolů. Ta se nechala klidně pevně uvázat na sáních, přičemž najednou přiskočilo dvacet mužů silných jako medvěd, museli jí odříznout nos, aby se konečně utišila.

Dvěma černými voly táhli sáně dolů do Klikatého lesa. Tam biskup přijel kočárem se svěcenou vodou a ten ji svatým výrokem náraz definitivně zažehnal. To však pouze na sto let. Když ty uplynou, musí být zažehnání obnoveno, jinak všechno začne znovu od začátku. Ty voly pak vhodili do Klikatého močálu, kde byly obrovské černé ryby, které je ihned spolklly a sanice, jež ze saní zbyly, tam ještě dnes visí na jedné napůl ztrouchnivělé staré sukovité borovici. Je-li někdo velmi zvědavý, může si je prohlédnout. Avšak musí se mít na pozoru, neboť kdyby náhodou právě uplynulo těch sto roků, stáhne jej ta zlá čarodějnice do močálu a je v mžiku pryč.

Opis z knihy“ Grapp und Arbean, schlesisches Himmelreich“ Sbírka básní a povídek ve slezském a severomoravském nářečí včetně krátkého životopisu autorky a autora. Přepřacováno Erwinem Weiserem. Příbor 1931. Slezské nakladatelství W. Krommer v Bruntále. Tisk: W. Krommer, Bruntál, 244 stran/

Johanna Wesselsky:

D e M a e s z .
=====

Vür fufzich Johrn, ols die meistn Leit recht abergläubisch worn, do hon ei dr Rudelzauer Gegend de Gespenster remgeleicht, ~~dann~~ dosz ok gor a Graus wor. De Bilder sein von Wändn geflogn un de Fenster-scheibn hots eige haun, dosz ols gefochert hot. Wenn sich de Fuhrleit verspäticht hottn un noch Feierobert noch of dr freien Strosz worn, do hots nen de Waen emgeschmissne un de Gorn, ober de Mahlsäck, was se halt ~~groß~~ aufgelodn hattn, sein frei ei dr Loft remgetanz. De Fuhrleit musztn ok geschwind a Gesetzla Rosnkranz batn un drzu sahn, dosz se ei ollen Aengstn mit heiler Haut sein zu an Kreizweg komme und dort wor dann Ruh.

Am Ärgstn hots de Maesz getrieben, a böses Weib, a alde Hex; die hot olle Leit gespinnst un geärgert un ne Noppn de Küh verhext, dosz se lauter Blut gan hon un sie hot derweil die gude Mellich ausn Grastuchzippeln vo dr Ofnstang rundergemolken. Weil se überhaupt nie ~~ganz~~ gestorben is, muszte se dr Totngräber zu guder Letzt noch mit an Knüttl drschlon, un wie se begrobn hon, hot se prächtig wieder of dr Kirchhof-mauer gesassn un hot ihre kohlrobnschworzn, zerrauftn Lodn ausnanderge-striegelt. Wie se ne Sorg aufmochn, wor stott dar bösn Hex lauter stink-nicher Plunder drenne. No etz is dr Unfug erst ogange. Etz hot s' es noch viel ärger getriebln ols wie bei Labzeiten.

Eimol of an heiszn Summertog hat se ei Bernhau of Alka Franzn Scheubldoch nabr ne Komin gesassn un do fuhr grod a junger Fleischer-gesell vorbei. Dar, nicht zu faul, wollt se a Biszle ärgern un pekt neber: "Maesz, Maesz, wisch' drn Schweisz, s is heit heisz ! "

Do nohm se vür lauter Wut a langmächtiches, rotes Schnupptüchle raus, is sich dreimol übers Gesicht gefohrn un of eimol wor se hinder dam Fuhrmon har.

Dar is wohl ordnlich derschrockn un gefohrn, was host, was gehst, ober sie wor schon om Woen un sosz ihm ~~sangaflohen~~ ein Genack. Mit dam rotn Schnupptüchle, dos ok so geflöttert is ei dr Loft wie a Fohn, hot se ne fort überwisch un drbei gekräht: "Ich wisch drn Schweisz, s is heit heisz ! "

Dr Gischt is ok so vom Pfard gekleck, so is dar Fleischergesell ei Todesangst bei dr Neudorfer Mühl vorbei un bergauf of Neudorf zu gejart un wie se grod reber vo dr Kirch worn, brichts Pfard tot zusomme, dr Fuhrpursch stürzt ~~bewusst~~ bewusstlos vom Woen un die Hex wor of eimol wie weggeblosn. De Leit sein geschwind drzu gesprunge un hon dan Krankn ein Kirchnschattn nebr getroen, un dort wo vom Kreiz dr Schattn of de Wies gefolln is, hon se s Gras ogeroppt un dam of de Stirn gelegt un

do is ar doch wieder zu sich komme, ober de Maesz soll ar nimmermehr geärgert hon.

Mit andern Leitn hot se's a gor org getriebl, wenn se ihr a nischt ein Wag gelegt hottn.

Schlieszlich muszt dr Olmützer Bischof geholt warn un muszt ne Bonn aussprachn über dos Mistel ! Dos wor ober nie so leicht wie mer denkt, mer muszt se erst fange. Ober fangt an Geist, un noch drzu an bösn ! A ormes Kühhirtla hot sich Not gewoszt: ar hot die Hex ganz freundschoftlich zu einer Schlittnpartie eigeledn un hot ihr versprochn, dasz sie mitomme verkohrt wan übers Ziegnrück nunder rackern. Do hot se sich ruhig of den Schlittn festbindn losn un of eimol sein zwanzig bärnstorke Monne herzugespronge, muszten ihr de Nos oschneidn un hintn neisteckn; do hot se endlich stillhaldn müssen.

Mit zwei schwarze Ochsn hon se den Schlittn ei Schlingewald nunder gezerrt und dr Bischof kom ei dr Kalesz mitn Weihwasser hinderdrei un hot se mit an heilichn Spruch of dr Hub festgebonnt. Halt ok of hundert Johr, wenn die verbei sein, musz dr Spruch drneiert warn, sonst is die alde Leier. De Ochsn hon se ein Scglingetümpl gestoszn, wo die greszmächtichn schworzn Fisch sein, die se glei verschlunge hon un de Schlittnkufn hänge heit noch dort drnabn holbverfault of einer knorrichn Kiefer. Wenn mer sehr neugiefich is, kann ker sich se osahn, ober, 's haszt obacht gan, denn wenn grad die hundert Johr verbei wärn, reiszt an die böse Hex ein Schlingetümpl nei un weg is mer !

/Opis z knihy "Grapp und ~~Wohnort~~ Arbesn, schlesisches Himmelreich"
Eine Sammlung von Gedichten und Erzählungen in schlesischer und nord-mährischer Mundart nebst kurzen Lebensbeschreibung der Verfasserinnen und Verfasser. Bearbeitet von Erwin Weiser. Freudenthal 1931. Schlesische Verlagsanstalt W.Krommer in Freudenthal. Druck: W.Krommer, Freudenthal.
244 stran./



Pohlednice ze zaniklé obce
Barnov z roku 1938:
Barnov u Spálova,
kostel všech svatých,
před ním fara, vlevo škola,
vpravo hostinec
(Foto: archiv Spálov)

Enkaustická výstava v Luboměři

Zuzana Šimíčková, Roman Blaško

Ve dnech od 21. 6. 2021 do 26. 6. 2021 ve v obci Luboměř konala první autorská výtvarná výstava „Enkaustický svět“, kterou uspořádala sama autorka Zuzana Šimíčková z Luboměře. Výstavku provázela libá irská hudba a zpěv zpěvačky ENYI.

Na úvod článku Vás trochu seznámím s historií Enkaustiky:

Enkaustika, též známá jako **malování horkým voskem**, je speciální výtvarná **technika**, při které se používá **horký pigmentovaný včelí vosk**. Roztavený vosk se nanáší na podklad (dřevo, plátno, voskový papír či jiné), kde je vypálen teplem a vytváří **kouzelné efekty**. Samotné slovo **enkaustika** pochází z řečtiny a dá se přeložit jako „**vypálení**“, což odkazuje na samostatný proces.

Výhody a nevýhody enkaustiky

Výhodou **enkaustických maleb** je možnost pozdějšího zásahu do malby - vosk se může kdykoliv **nahřát**, takže je možné přidávat do obrazu nové a **nové vrstvy**. Nezáleží, jestli tak učiníte za den, měsíc či rok - pomocí tepla lze malbu **upravovat kdykoliv**.

Další velkou výhodou enkaustiky je fakt, že včelí vosk je **odolný proti vlhkosti** - nedochází tedy ke **ztrátě barevnosti** věkem. Neobjevuje se tedy ani **zažloutnutí**, ani postupné **tmavnutí malby**.

Malba taktéž neobsahuje žádné toxické výpary a není zapotřebí používat rozpouštědla, takže odpadá velké množství **zdravotních rizik**.

Jedinou nevýhodou je nutnost dbát na správné **umístění obrázku** - vzhledem k výše popsané povaze enkaustických maleb není možné obraz vystavovat **sálajícímu teplu** nebo **přímým slunečním paprskům**, které by měly na včelí vosk **neblahý vliv**.

Historie enkaustiky:

Řecko

Enkaustika pravděpodobně pochází ze **starověkého Řecka**, a to již z 5. století př. n. l. Řečtí mořeplavci v této době používali včelí vosk a pryskyřici k **utěsnění spár** v lodních trupech svých **plavidel**. Přibarvením včelího vosku

získali následně námořníci možnost, jak zkrášlit své **válečné lodě**. Je pravděpodobné a logické, že od barvení plavidel se později Řekové dostali až ke **zdobení desek, soch, keramiky a budov**.

Za vynálezce enkaustiky je považován **Pausias**, řecký malíř z první poloviny 4. stol. př. n. l. Byl obdivován pro své nádherné obrazy, které maloval **enkaustikou**.

Plinius starší, římský historik z prvního století n. l., se ve svých spisech zmiňuje o hned několika **využitích enkaustiky**: malba **portrétů** a **mytologických vyobrazení** na panely, **barvení mramoru a terakoty** a také **zkrášlování slonoviny**. Plinius popisuje proces nanášení horké tekutiny na stěny a jejich přichycení **rozpálenou žehličkou**. Enkaustika byla sice o dost **pomalejší a dražší metoda** než kreslení temperou, malby zachycené touto metodou však byly schopny **vystupovat do prostoru** a vytvářet tak **reliéf** a vosk navíc dodával barvivu velmi **zvláštní efekty**. Dokončené dílo tak vypadalo **více živě**.

V roce 79 př. n. l. umělci z měst **Pompeje a Herculaneum** malovali většinu nástěnných maleb voskem za použití voskové emulze a tzv. **punského vosku**. Plinius popsal tento proces jako **vaření včelího vosku s mořskou vodou** za přidání **uhličitanu draselného** a následném **vybělení na slunci**.

Egypt

Velká část řecké populace se usadila v oblasti **fajjúmské oázy** poblíž **Káhiry v Egyptě**, což byl následek tažení **Alexandra Velikého** v roce 330 př. n. l. a následného **převzetí vlády Řeků nad Egyptem**. **Řecký vliv** na kulturu a umění se začal projevovat v helénismu, avšak i **egyptská kultura, život a zvyky** ovlivňovaly **řecký lid**. Řekové například přejali obřad **mumifikace**. **Před sarkofág** zesnulého byl vystaven jeho **portrét** vytvořený pomocí **enkaustiky**. Nejslavnější portréty vznikaly v prvním a druhém století našeho letopočtu - hovoříme o tzv. **fajjúmských mumiových portrétech**. Portréty zesnulých byly kresleny na **dřevěné desky** a posléze připojovány k rakvím, dnes se však vystavují **odděleně**.

Ano, díla stará skoro **dva tisíce let** se zachovala až dodnes díky **výborným vlastnostem vosku** - od začátku devatenáctého století do dnešního dne bylo objeveno na **900** těchto portrétů. Většina byla stvořena **enkaustikou**, některé pak **temperou**.

Po úpadku **Říše římské** a následném období ekonomické nestability upadla **enkaustika v zapomnění**. Byla příliš drahá a komplikovaná na to, aby do ní někdo investoval. Některé obrazy kreslené enkaustikou, především pak s **náboženskými motivy**, se objevily ve **12. století**, k většímu rozmachu však nedošlo a enkaustika byla dále zapomenutým uměním.

Zlom přišel až v polovině **18. století**, kdy byly objeveny **nástěnné malby** v **Pompejích** (1738) a **Herculaneu** (antické město v Kampánii, které zaniklo, stejně jako Pompeje, 1748).

Moderní doba

K dokonalému oživení **enkaustiky** však došlo až ve 20. století, kdy se elektrická vyhřívací zařízení stala samozřejmostí každodenního života. V roce 1920 začal enkaustiku využívat mexický malíř **Diego Rivera**. V roce 1940 se o novou vlnu enkaustiky snažil **Karl Zerbe**, ředitel bostonské školy **School of The Museum of Fine Arts**. Je považován za **otce enkaustiky**. K malbě voskem se dostal i samotný **Pablo Picasso**.

Citace z novin Haló noviny ze dne 9. 8. 2021, autor článku R. Blaško Praha:

Něco málo o autorce výstavy, narodila se v roce 1967 v Boskovicích a v obci Luboměř žije před 30 let. Výtvarné činnosti se věnuje přibližně 14 let. Poměrně nedávno, v roce 2018, se chopila velmi zajímavé výtvarné techniky zvané enkaustika. A jak už to v moderní době bývá, podle instruktážních videí na YouTube kanálu se naučila základy.

Důvod byl prostý, její dcera Kateřina dostala vážnou a těžkou nemoc a Zuzaně tvorba přinášela relaxaci, díky které mohla vše lépe zvládnout. Učila se základy této kouzelné techniky plné barev, jež poskytuje velkou škálu možností, jak vyjádřit své vlastní pocity. Tak se stala enkaustika jejím hnacím motorem spojeným s velkou nadějí na vítězství dcery nad nemocí. Bohužel její dcera v roce 2019 svůj boj prohrála. Od té doby jí enkaustika pomáhá vyrovnat se s jejím odchodem.

V obrazech Zuzany Šimíčkové se prolíná její smutek s radostí, ale hlavní je povzbuzení, že i s bolestí v duši i srdci může člověk jít dál vstříc osudu. Barevnost obrázků je symbolem naděje, lásky a víry v lepší budoucnost. Také v mnoha případech překvapením i pro autorku samotkou, co vše z obrázku nakonec vykoukne, aniž by to byl záměr. Výstavku navštívilo překvapivě mnoho návštěvníků, a jak řekla sama autorka:

„Byl to pro mne velice přínosný týden, procházet s návštěvníky jednotlivé obrazy a vidět díky nim věci, které jsem tam původně vůbec netvořila a ony tam přesto byly. To bylo naprosto fascinující, jak pro mne, tak i pro ně.

Výstava mi dala do dalších dnů hodně síly nadále tvořit a zdokonalovat se tak, aby má další díla přinášela ještě větší radost, okouzlení.“

Tvorba Zuzana Šimíčkové je neuvěřitelně silně prožitá, je do ní vloženo tolik soustředění a emocí, že v tvarové nahodilosti překonává vlastní záměr a vrství zde všechny své myšlenky a pocity. Tedy je opravdu blízko skutečnému mnohovrstvému umění. Cit pro barevnost je u ní osobitý a slabikářový i přesto, že je naprosto intuitivní. Vnitřní vytváření prostoru neomezenosti, a přesto ucelenosti a velmi jemné rámování děje, je naprosto dokonalé.

Navíc je zde jeden důležitý faktor, který bych nazval přitažlivá, poctivá srozumitelnost. To vše se najednou sčítá v této tvorbě, a tak se nemůžeme divit, že byl o díla autorky velký zájem.

Z návštěvní knihy, do které návštěvníci mohli zapsat své dojmy z výstavy, cituji pár zápisů, které autorku hodně potěšily a zároveň i povzbudily:

...Zuzka má úžasný dar, tak díky, že jsi to nezhodila a nás ostatní tímto obohacuješ a dáváš radost...

...Zuzi, děkujeme Ti za krásnou výstavku, z každého obrázku vyzařuje pozitivní energie. Vnesla jsi do Luboměře něco nového...

...Nádherná jízda do světa snů a fantazie, která nabíjí nepopsatelnou energií. Každý, kdo něco hledá nebo jej něco trápí, nechť se pozorně dívá a určitě najde odpověď. Úchvatná výstava a snad příště potěší nějaká další, protože to je přesně to, co tady chybělo. Díky za tuto obrazovou léčbu po/v tak nelehké době. Jen tak dál, nepřestávej...

... autorku výstavy jsem poznala před několika málo lety, ale vždy, při každém našem setkání, jsem měla pocit, že ji znám celou věčnost. Věděla jsem, že se věnuje tomuto způsobu malování, ale dnešní návštěva výstavy mi dala možnost poznat Zuzku zase z jiné strany.



Paní Zuzana Šimíčková - autorka obrazů.



Výstavní síň na OÚ v Luboměři.



Růžová jeskyňe



Vzpomínka



Dcera



Květy



Fantazijní příroda



Fantazijní příroda



Fantazijní příroda



Radost

Kronika školy v Luboměři

(Pokračování z OV č. 1-2/2020) sepsal Vilibald Ševčík, Josef Ševčík;
pro OV přepisuje Mgr. J. Mazáčová

R. 1919/20

Nový školní rok. Školní rok měl sice započítí 1. září, ale pro zpožděné polní práce, při nichž z nedostatku dělných sil školní děti vypomáhali musily, povolilo min. nár. osvěty a vyučování, aby se teprve 16. září vyučovat začalo.

Tohoto dne sešli se žáci v I. třídě, kde jim byli noví učitelé představeni a po krátkém proslovu, v němž děti k pilné práci vybídnuty, zazpívána národ. hymna. Po té odešly děti do svých tříd, kde byly rozesazeny, přečten školní řád a uděleny pokyny stran školních potřeb. Dle matriky zapsáno bylo chlapců 65, děvčat 49, všech 114. Vyučování bylo celodenní v obou třídách.

Oslava 28. října, sázení lip. Oslava 1. výročí prohlášení republiky Česko-slovenské spojena byla se slavnostním sázením lip. Z rána pořádán místní hudbou „budíček“, o 8. hod. sešly se pak děti ve škole, kde jim byl stručně objasněn význam 28. října pro náš národ, při čemž vřele vzpomenuto našeho „Tatíčka – Osvoboditele“ a jeho přátel. Pak zúčastnily se děti bohoslužeb, které na žádost místního hasičského sboru (u příležitosti 24letého výročí svého založení) v Luboměři se konaly. Po těch v průvodu a s hudbou neseny byly připravené lipky na určené místo u hasičského skladiště. Mezi tím, co učitel Karel Lev v kratší řeči objasnil význam 28. října a památnost tohoto dne v dějinách osvobozeného národa našeho a zdůraznil zásluhy našeho 1. prezidenta Masaryka a generála Štefánika o naše osvobození, zasazeny do připravených jam na trvalou památku: žáky „lípa Svobody“, členy míst. odboru Národ. Jednoty „lípa Masarykova“ a členy hasičského sboru „lípa Štefánikova“. Písní „Kde domov můj“ a provoláním slávy prezidentu Masarykovi oslava ukončena. Dík jmenovaným spolkům, obecnímu zastupitelstvu a uvědomělým občanům přes ne právě příznivé počasí vyzněla pěkně.

První sníh 30. 10. Zima přihlásila se tentokráte neočekávaně brzy, a co lidé z polí skliditi nestačili (semenná jetel, hrách, vikev, len, zelí, řepa), to zakryla ledným příkrovem. Na lindavských polích až do února zůstalo asi 74 tzv. „panáků“ ovsy ve sněhu. Náhlé vánice a hned na to zase oblevy nebyly žádnou vzácností, čímž docházka školní a děti samy – většinou v chatrné obuvi - velice trpěly. Po Vánocích černý kašel mezi dětmi hrozně řádil a následek – některé děti z 1. škol. roku jak tělesně, tak duševně přímo uvadly.

Nedostatek otopu, polodenní vyučování. Přes veškerou námahu neobdržela škola slíbený příděl uhlí, a tak vytápěny učírny jen dřívím. Leč ani suché dříví v patentních kamnech v I. třídě řádně hořeti nechtělo, natož tepr-

ve mokré, které obec škole v únoru dodala. Téměř denně plnila kamna třídu kouřem a snesitelné teploty docíleno teprve o 11. hodině. Místní školní rada uznala, že za takových okolností v I. třídě vyučovati nelze a tak zavedeno polodenní vyučování v učírně II. třídy.

70. narozeniny prezidentovy. V den 70. narozenin Masarykových pořádána malá školní slavnost. Shromážděným dětem vyličil učitel Jos. Skříčil prostými, ale procítěnými slovy mládí i celý další život našeho prezidenta, jeho nadlidskou práci a zásluhy o osvobození našeho národa z područí nenáviděné dynastie Habsburků, objasnil některé z hlavních idejí prezidentových a vybídl žactvo, by nejen ve škole, ale hlavně v životě dalším zůstal jim prezident Masaryk zářivým vzorem českého člověka. Pak přednesli někteří žáci před ozdobným obrazem prezidentovým nacvičené básně. Národními hymnami byla pak oslava ukončena. /7. března 1920/.

Onemocnění učitelů. 8. března podrobil se učitel Karel Lev operaci tříselné kýly ve všeobecné nemocnici v Hranicích a okres. školní rada udělila mu po čas léčení dovolenou. Správou školy pověřen učitel Jos. Skříčil, který nyní obě třídy střídavě vyučovati musil. Leč i tento snaživý učitel 14. 4. onemocněl chřipkou tak, že musil školu uzavřít a domů k rodičům odejet. Po 14 dnech počal však zotaven zase vyučovati, a když se 11. 5. učitel Lev z dovolené vrátil, zavedeno znovu celodenní vyučování.

Školní zahrádka. Na podnět zatímního správce školy ohrazena byla školní zahrada novým plotem, půda zkypřena, pohnojena, rozparcelována. Učitel Jos. Skříčil pověřen dozorem, vykázal dětem z II. třídy jednotlivé záhonky, na nichž svědomitě a rády pracují.

Volby do parlamentu a senátu. Volby do poslanecké sněmovny odbývaly se 18. IV. Zástupcem okr. politické správy určen učitel Jos. Skříčil. Členy volební komise byli: /neuvedeno/. Voličů bylo: 165 mužů, 175 žen. Dostavilo se: 124 mužů, 170 žen. Volby do senátu odbývaly se dne 25. dubna před touž komisí. Voličů bylo: 126 mužů, 153 ženy. Dostavilo se: 111 mužů, 146 žen.

Z odevzdaných hlasů obdržela /uvedená strana do parlamentu, do senátu/: Republikánská strana československého venkova 125, 110. Lidová strana 118, 118. Národní demokracie a opozice 20, 1. Sociální demokracie 20, 17. Živnostnická strana 9, 11. Německá sociální strana 1, 0. Sdružené židovské strany 1, 0.

Vláda čs. republiky utvořila následující ministerstva:

Min. předseda: Vlastimil Tusar, zároveň min. Nár. obrany. Min. vnitra: Ant. Švehla. Min. zahraničí: Dr. Ed. Beneš. Min. financí: Dr. Engliš, min. zdravotnictví: Dr. Šrobár. Ministr pošt a telegrafů: Fr. Staněk. Min. soc. péče: Dr. Lev Winter. Min. školství a n. o.: G. Habermann. Min. železnic: J. Stříbrný. Min. veřej. prací: Dr. B. Vrbenský. Min. obchodu: Kuneš Sonntag.

Min. zásobování: V. Johanis. Min. zemědělství: K. Prášek.

Národní demokracie a lidovci do vlády nevstoupili, také cizí národnosti nejsou zastoupeny.

Krupobití. 19. července postižen byl náš kraj krupobitím, jakého dosud nikdo nepamatoval, a které téměř všechnu úrodu na západní části polností zničilo.

Změna. Okresní školní rada přeložila zat. učitele Jos. Skříčila na dvojtřídní školu obecnou do Partutovic a ustanovila na jeho místo zat. uč. Josefa Ševčíka ze Spálova.

/Vidimus.:/ Č. Kramoliš, okr. šk. insp. 9. 6. 1921.

R. 1920/21

/Zde na str. 490 školní kroniky v Luboměři začíná rukopisné písmo Josefa Ševčíka, které kromě přerušení na str. 495 a 496 (jež napsal učitel Ladislav Skopal) trvá až na str. 500./

Nový školní rok. Školní rok započat 1. října. Toho dne sešli se žáci v obou třídách, kde jim přečten a objasněn školní řád a poučení o pomůckách, jež se mají opatřiti. Zat. správce školy Karel Lev vyučoval v I. třídě, učitel Josef Ševčík třídu II. Žáků bylo zapsáno v matrice 112, z toho 49 děvčat, 63 chlapců.

28. říjen. Svátek Svobody oslaven tím způsobem, že žáci sešli se svátečně oblečení – většina z nich před tím se zúčastnila bohoslužeb – ve třídách, kde třídní učitelé objasnili věku dětskému přiměřeně význam tohoto dne. Mezi tím sešlo se občanstvo v sále hostince p. Klezly, kde jim učitel Josef Ševčík přednášel o důležitosti převratu jak z politického hlediska ukázkami z dějin, tak i ze stanoviska hospodářského a kladl jim na srdce, by všechny zjevy, které se v nynější době vyskytují a většinou jsou následkem pohrom válečných, nepřipisovali na vrub mladé republiky. Zdá se, že přednáškou docílilo se účelu, soudě dle toho, že se pak rozvinula debata, a pak, jak se pan starosta vyjádřil, všem se přednáška líbila jednak proto, že řečník mluvil prostými slovy a jednak i obsahem.

Dar odboru N. J. Zdejší odbor Národní Jednoty, konaje posláním, jaké má Národní Jednota v horských zastrčených krajích, daroval škole 500 K, jichž má škola použití k nákupu potřeb. Založen tím tedy jakýsi „školní fond“. Účtování povede se ve zvláštním sešitu.

Založení Těl. jednot. „Sokol“. V srpnu 1920 založena byla v sousedním Spálově Tělocvičná jednota „Sokol“. Ustavující valnou hromadou zvolen zdejší učitel Josef Ševčík vzdělavatelem. Mimo to řídí dramatickou činnost a řídí pěvecký kroužek. (Učitel Ševčík bydlí ve Spálově a do školy každodenně dochází.)

Nové ministerstvo. /Nová vláda/. Ministerstvo Tusarovo odstoupilo a jmenováno bylo ministerstvo nové, tzv. úřednické. Předsedou jeho a zároveň ministrem vnitra jest Dr. Černý, býv. šéf zemské vlády moravské.

Sčítání lidu. V únoru konalo se po celé republice sčítání lidu. Sčítacím komisařem pro obec Luboměř s Heltínovem jmenován byl učitel Josef Ševčík. Sčítacím revizorem pro obce Luboměř, Spálov, Jindřichov a Linda-va jmenován nadučitel ve Spálově Jan Maršálek. V naší obci (i s Heltínovem) napočteno 619 osob (v roce 1910 - 632 osob). Z toho 300 mužů a 319 žen. Národnostně 600 Čechů (97 %) a 19 Němců (3 %). Dle vyznání: řím. katolíků 616, bez vyznání 3.

Nová místní školní rada. Letošního roku provedena volba nové místní školní rady dle nového zákona. Zvoleni: Josef Ondřej, hostinský č. 10, předseda, František Biskup z Heltínova č. 18, František Klezla č. 45, Josef Král č. 83, náhradníky Vencel Frant. č. 27 a Demel Vojtěch. Jako zástupci učitelstva vstupují do místní školní rady oba učitelé. Ustavující schůze nové místní školní rady konala se 27. února, při ní zmocněnec okresní politické správy starosta zdejší František Léva přijal od zvolených (mimo učitele) slib. Osoba předsedy nové místní šk. rady jest zárukou, že tato bude pečlivě se starati a dbáti o rozkvět školy. Nutno se zmíniti, že obec dala do II. třídy novou podlahu, ježto stará místy byla úplně prohnílá.

K. Lev, přeložení. Okresní školní rada jmenovala zat. správce školy Karla Leva učitelem ve Stříteži (na jeho žádost).

Ševčík Josef, ustanovení zat. spr. šk. Zatímním správcem školy jmenován byl def. učitel ad pers. Josef Ševčík.

Skopal Lad., ustanovení. Okresní školní rada ustanovila na zdejší školu zat. učitele Ladislava Skopala, absolventa reálky v Lipníku a jednorozhodního kurzu při učitelském ústavu v Olomouci, rodáka z Týna pod Helfštýnem.

R. 1921/22

Záčátek šk. roku. Školní rok započat byl 1. září, kdy se žáci shromáždili ve svých třídách, kde jim učiněn obvyklý proslov a dáno naučení.

Polodenní vyučování. Dne 1. října povolán k voj. presenční službě k čs. pěšímu pluku č. 6 v Olomouci zat. správce školy Josef Ševčík. Správa školy svěřena učiteli Ladislavu Skopalovi, který vyučoval obě třídy polodenně, poněvadž pro nedostatek učitelstva druhá síla učitelská ustanovena býti nemohla. Do školní matriky zapsáno bylo 117 žáků, z toho 43 děvčat a 74 chlapců; z Heltínova docházelo 14 žáků.

Sucho. V letošním roce panovalo po celé jaro i léto obrovské sucho, jaké-

ho není pamětníka. Úroda však celkem byla dosti slušná, jen sena nebylo, právě následkem onoho sucha.

Sbírky. Sbírka o XI. dětském dnu vynesla 50 Kč, stejně i sbírka pro pomocnou akci hladovícím a nemocemi postiženým v Rusku 50 Kč.

Okresní školní výbor. Okresní školní rady v celé republice byly rozpuštěny a ustaveny nové s titulem „Okresní školní výbory“; okresní školní výbor v Hranicích skládá se z předsedy okr. politické správy jako předsedy, z okr. školního inspektora jako odborného referenta, ze zástupců politických stran a ze zástupců učitelstva.

28. říjen. 28. říjen nemohl býti oslaven tak, jak toho památka dne vyžaduje, neboť se dály oslavy při částečné mobilisaci, jež byla výstražným mementem pro všechny monarchisty v území býv. Rakouska. Toho dne sešli se žáci o 3/4 na 8 ve škole. Potom se seřadili a šli do kostela za dozoru učitele Lad. Skopala. Po mši byla přednáška v hostinci p. Klezly. Účast občanů byla veliká. Po přednášce zpívána nár. hymna, načež slavnost skončena.

Dar odboru Nár. Jednoty. Místní odbor Národní Jednoty daroval škole 1000 Kč na učební pomůcky. Jest povinností učitelstva, aby za tuto přízeň pracovalo dle svých sil a schopností k rozkvětu spolku.

Prosincový zákon. 21. prosince stává se zákonem vládní návrh, by učitelstvu nákupní a nouzové přídavky byly sníženy o 25 – 30 %, čím učitelé na svých příjmech byli značně poškozeni. Zákon tento vzbudil v řadách učitelstva vášnivý odpor a v řadách občanstva v celém státě spoustu protestů a resolucí pro zrušení tohoto zákona.

Spalničky. Krátce před vánočními svátky onemocněla většina žáků spalničkami a do školy docházelo tak málo žáků, že místní šk. rada dala ve srozumění s obvodním lékařem uzavřít školu 20. prosince. Vánoční prázdniny byly letos kráceny. Místo 7. ledna nařízeno na všech školách vyučovati 3. ledna. Na naší škole začalo vyučování 7. ledna. Docházka však po celý leden i únor byla slabá. Jednak nemoci, jednak tuhá letošní zima zavinila špatnou docházku do školy. Mrazy byly neobyčejně silné až -21 °C, sněhu napadalo také mnoho, takže ještě v březnu se jezdilo na saních.

Celodenní vyučování. Dne 1. února nastoupil opět službu školní učitel Josef Ševčík, jenž obdržel dovolenou. Zavedeno bylo opět celodenní vyučování.

7. března. V den narozenin presidenta Masaryka žáci poučeni byli o zásluhách jmenovaného. Úlevačky ozdobily v obou třídách obraz presidentův.

Úprava školní zahrady. S nastalým jarem – u nás poněkud opožděně – začali učitelé restaurovati školní zahradu, jež po dobu 8 roků nebyla pořádně obdělána.

/Vidimus:/ Č. Kramoliš, okr. šk. insp. 6/6 1922.

Konec škol. roku. Školní rok ukončen byl 26. června.

R. 1922/23

Nový šk. rok. Školní rok započat 1. září v pátek. Učitelé zůstali titíž /tj. Josef Ševčík a Ladislav Skopal/. Stav žactva v tomto šk. roce jest tento: I. třída 29 chlapců, 13 děvčat, z nich dva přišli z cizího obvodu šk., 3 žáci nově nastoupili. I zde jsou patrný účinky války. II. třída 30 chlapců, 25 děvčat. Navštěvuje tedy školu celkem 97 žáků.

Nový zvon. Obec Luboměř zakoupila nový zvon. Tento byl 3. září po obvyklých ceremoniích vytažen na věž. Jmenuje se „sv. Vavřinec“ a jest na něm nápis: „Válka vzala 1916, láska dala 1922“. Zvučně nezní.

Úlevy. Dnem 11. září počínaje byly na této škole úlevy zrušeny. Žáci jsou povinni chodit plných 8 školních roků do školy.

Odhalení pomníku padlým. 24. září odhalen v Luboměři pomník vojínům, padlým ve světové válce (Luboměřským). Slavnosti té zúčastnili se oba učitelé s dětmi. Před pomníkem přednesli žáci II. třídy kratší básně (Lélová Anna 9 let, Hoffer K. 11 let, Demel Tomáš 13 let, Ambrožová Anežka 13 let). Rovněž učitel Skopal řekl u pomníku několik slov. Před pomníkem jsou v zemi ukryty různé památky na padlé (fotografie, dopisy apod.). Jest ovšem smutným úkazem naší obce, že i po takovém aktu, jako odhalení pomníku padlým, jest taneční zábava. (Týž den).

Dne 1. října nastoupil zat. správce při této škole, učitel Jos. Ševčík, opět vojenskou presenční službu. Zavedeno dnem 30. září polodenní vyučování; II. třída vyučována dopoledne, a I. odpoledne.

/Zápis školního roku 1922-23 až sem je napsán rukou učitele Ladislava Skopala, další pokračování od str. 496 opět J. Ševčíkem/.

Dne 2. prosince vrátil se učitel Josef Ševčík z vojenské služby a zavedeno opět celodenní vyučování.

Od 1. ledna 1923 ustanoven byl (příkázán) ministerstvem školství a nár. osvěty učitel zdejší školy Skopal Ladislav učitelem na menšinové škole v Dolních Bludovicích na Těšínsku. Ježto je v okrese nedostatek učitelstva, vyučování opět polodenní.

Skon ministra Dra. Al. Rašína. Dne 18. února skončil zasloužilý národohospodář a ministr financí dr. Alois Rašík po šestitýdenním zápase smrtelném, způsobeném revolverovými ranami mladíka Šoupala z Něm. Brodu, svedeného bláznivými komunistickými hesly. Dle ministerského nařízení konány na školách v den pohřbu zvětšené smuteční slavnosti. Žáci sešli se v II. třídě, kde správce školy Josef Ševčík za přítomnosti představeného obce a místní školní rady vylíčil život a zásluhy zavražděného o národ a stát. Starší žáci slíbili, že se stanou řádnými občany republiky. Po zapění obou státních hymen smuteční slavnost ukončena.

Schůze s rodiči. Dne 7. ledna a 25. února konána v II. třídě schůze občanů, na níž vysvětlil zat. správce školy Josef Ševčík význam vzdělání, význam jednotlivých (školních) vyučovacích předmětů pro život. Vyzýval přítomné, aby vychovávali své děti souhlasně se školou a tím práci učitelstvu ulehčovali. Občanstvo zdejší vidí ve svých 12letých dětech dělníky, a proto by je v tomto stáří měli nejraději doma, nechápající škody tím dětem vzniklé, ježto právě v tomto věku je rozum dětský vědomostem nejprístupnější.

Celodenní vyučování. Od 1. dubna ustanoven na zdejší škole výpomocný učitel Ant. Jakeš z Paršovic u Hranic, absolvent vyšší lesnické školy v Liptovském Hrádku na Slovensku.

Příznivé jaro. Jaro bylo letos velmi příznivé ozimům i jarní setbě, takže je naděje na pěknou úrodu, nepříjde-li ovšem nějaká živelná pohroma.

/Vidimus:/ Č. Kramoliš, okres. šk. insp. 2./6. 1923.

Ukončení škol. roku. Školní rok ukončen byl 28. června, kdy žákům rozdány školní zprávy. Koncem školního roku propuštěn byl ze služby školní výpomocný učitel Ant. Jakeš. Okresní školní výbor vyslovil mu uznání.

R. 1923/24

Vypsání místa říd. učitele. O vypsání místa řídícího učitele na zdejší škole hlásili se dva uchazeči (Jaroslav Zadražil a Alois Běhal). Zemská školní rada ustanovila staršího Jaroslava Zadražila, který však místo nenastoupil, ježto byl ministerstvem přikázán na menšinovou školu do Polomi u Hranic. Zatímni správce školy Josef Ševčík, který již byl ustanoven zatímním učitelem ve Spálově, byl opět přidělen co zat. správce zdejší školy.

Okresní školní výbor v Hranicích ustanovil zatímní učitelkou zdejší školy Žofii Šnajdárkovou z Poruby u Hranic, absolventku učitelského ústavu ve Valašském Meziříčí.

Okresní volby. Dne 16. září konány v celé republice obecní volby. Ježto v naší obci v předepsané lhůtě podána byla jen jedna kandidátní listina, volba dle zákona odpadla a zvolenými byli prohlášeni navržení kandidáti.

V ustavující schůzi zvolen byl starostou dosavadní starosta p. Frant. Lévy čís. 15, náměstkem Josef Šustek čís. 64. Radními Král Josef, hostinský čís. 22, Král Josef, rolník čís. 83, Biskup Frant. z Heltínova čís. 18. Členy obec. zastupitelstva Šustek Josef č. 2, Horák Ant. č. 104, Král Josef č. 43, Král Frant. čís. 41, Mík Rudolf č. 51, Šmatelka Vavřín č. 39, Farda Frant. č. 103, Čech Adolf č. 69, Biskup Tomáš č. 88, Valenta Josef č. 9.

Občanská nauka a výchova a výchovné ruční práce. Počátkem školního roku zavedeny byly na všech školách malým školským zákonem (zákon z 13.

července 1923 č. 226 sb. z. a nař. a výnos min. školství a národní osvěty z 4. srpna 1923, čís. 92 189 – I.) nové předměty vyučovací, a to občanská nauka a výchova a ruční práce výchovné. Občanské nauce a výchově vyučuje se po 2 hodinách týdně ve třech stupních, ručním pracím výchovným na nejnižším stupni chlapci a děvčata a na středním a vyšším stupni pouze chlapci.

Občanstvo přijalo toto zavedení netečně, ba s nechutí, přičiněním některých politických stran, které v novinách agitovaly proti. Žákům se nové předměty líbí a rádi se učí.

Nauka o domácím hospodářství. Mimo to zavedena byla pro žákyně 8. škol. roku nauka o domácím hospodářství, jemuž vyučuje učitelka ženských ručních prací.

Vánoční slavnost. V neděli 22. prosince uspořádala škola se žáky vánoční slavnost za účelem sblížení školy s občanstvem. Někteří žáci a žákyně přednesli žertovné vánoční básničky, pak žáci II. třídy zazpívali vánoční píseň a nakonec byla nadílka. Žáci poděleni byli cukrovím, jež napekla sl. Marie Šnajdárková se sestrou učitelkou /Žofí Šnajdárkovou/ ze surovin, jež darovali občané. I. třída, v níž se slavnost konala, byla naplněna diváky, jimž se slavnost líbila. Před slavností promluvil k občanům i žákům správce školy.

Podzim 1923 byl krásný, takže polní práce pohodlně mohly býti ukončeny. Teprve v prosinci napadlo sněhu a nastala celkem stálá a tuhá zima. V lednu i v únoru nastaly vánice a napadlo tolik sněhu, jako mnoho roků tomu tak již nebylo.

President v Hranicích. /Tento odstavec na str. 501 kroniky nebyl zapsán podle rukopisu Jos. Ševčíkem, ale pravděpodobně učitelkou Žofí Šnajdárkovou. / Dne 23. června 1924 zavítal do našeho okresního města Hranic pan president. Důležitá a radostná tato událost zůstane jistě všem účastníkům hluboko v paměti. Ačkoliv naše vesnice jest od Hranic vzdálena téměř 4 hodiny, přece přes 60 dětí v průvodu učitelského sboru vydalo se na namáhavou cestu, jen aby spatřili milovaného našeho osvoboditele. Všechna ta výzdoba domů i ulic a nadšení při pohledu na tatíčka Masaryka vryla se nesmazatelným písmem do srdcí všech účastníků.

/Do kroniky vlepena fotografie uvítání presidenta T. G. Masaryka na náměstí v Hranicích formátu 14 krát 9 cm. F.1/

R. 1924/25

Začátek školního roku. Školní rok započat dnem 1. září v pondělí. Dosaďadní zatímní správce školy Ševčík Josef byl ustanoven definitivním učitelem na obecné škole ve Spálově a na jeho místo byl ustanoven def. správce školy Alois Běhal, rodem z Králíc u Prostějova.

Počet žactva. Do školní matriky bylo počátkem škol. roku zapsáno 57 chlapců a 35 děvčat; celkem 92 žáci školou povinní. Z toho navštěvují školu v jiném školním obvodu 3 hoši a 6 děvčat, takže ve zdejší škole zůstali 54 chlapci a 29 děvčat, celkem 83 žáci; z obce Luboměře a z osady Heltínova. Z minulého škol. roku zůstalo v I. třídě 17 chlapců a 7 děvčat, ve II. třídě 37 chlapců a 22 děvčat, celkem 54 chlapců a 29 děvčat.

Přidělení tříd. V první třídě vyučuje správce školy, ve druhé třídě sl. Šnajdárková Žofie, jež působí zde již druhý rok.

Ind. učitelka, ustanovení. Poněvadž v prázdniny zemřela industriální učitelka sl. Flanderková Marie, byla ustanovena dnem 1. září t. r. industriální učitelkou na zdejší škole sl. Julie Ertlová z Lipníka n/B. Děvčata 8. škol. roku jsou vyučována ve 2 hodinách týdně nauce o domácím hospodářství a praktickému vaření měsíčně 4 hodiny.

Národní jednota. Zdejší obec je svojí polohou ohrožena možností germanisace, z kteréhožto důvodu byla zřízena zde v roce 1904 Národní Jednota, jež však v posledních letech, bohužel, nejevila žádné činnosti. Příčiněním učitelského sboru byla v září t. r. učitelským sborem vyburcována divadelními představeními a přednáškami a má už opět 36 členů, jež jeví pro význam N. J. pochopení. Ve valné hromadě zvolen předsedou správce školy, jednatelem sl. Šnajdárková Žofie.

Úprava škol. zahrady. Poněvadž nebylo zde 6 let už def. správce školy, byla škol. zahrada velmi zanedbána. Na návrh učitel. sboru byly v říjnu t. r. staré a neplodné stromy ve školní zahradě vykáceny a zahrada dle návrhu správce školy upravena; správce školy pověřen, aby na účet obce zakoupil u zámeckého zahradníka ve Spálově 18 stromků, jež zůstanou majetkem školy.

Školka /ovocná/. Poněvadž ve zdejší obci jsou pro nepochopení občanů zahrady ve velmi zuboženém stavu, zřízena v říjnu t. r. při škol. zahradě školka, kdež budou žáci 6., 7. a 8. škol. roku obeznámováni s roubováním a očkováním; tím se odchová dorost mající větší zájem a pochopení pro vkus a užitek domácích zahrad.

Změna školdozorce. Dnem 30. září t. r. byl zproštěn ministerstvem školní a národní osvěty okresní školní inspektor p. Čeněk Kramoliš, jenž na zdejším okrese zastával tuto funkci plných osmnácti let. Při jeho odchodu bylo mu přiznáno min. škol. a nár. osvěty pochvalné uznání za dlouholeté působení. Dnem 1. listopadu t. r. převzal agendu okres. škol. inspektora p. Miroslav Kott, dosavadní školdozorce v Novém Jičíně. Dle zpráv z jeho dřívějšího působiště doufá učitelstvo zdejšího okresu, že získá v p. inspektoru nejen dobrého rádce a vůdce ve věcech pedagogických, ale i horlivého zastávce ve věcech mimoškolních, což p. inspektor i sám

ve schůzi org. učitelstva při svém představení se a sdělení svého názoru o funkci školdozorce potvrdil.

Poměr obce ke škole. Sluší se také zmínit o tom, že poměr obecních funkcionářů ke škole se proti dřívějším zápisům v této kronice značně změnil, zač děkovati jest nynějšímu starostovi p. Lévovi Františkovi a předsedovi míst. škol. výboru p. Josefu Ondřejovi, kteří jeví opravdové pochopení pro povinnosti obce ke škole.

Oprava učeben a bytu spr. školy. V srpnu t. r. byly obě učírny, chodba i byt správce školy vymalovány a slíbeno, že i ostatní nutné opravy (tělocvičné nářadí aj.) budou na jaře r. 1925 určité provedeny. Rovněž budou zakoupeny 2 nové tabule. /Vidimus:/ Jos. Šustek př. Viděl 15/VI 1925 Miroslav Kott, v. r., okresní škol. inspektor.

R. 1925/26

Počátek škol. roku. Školní rok započat 1. září 1925. Zapsáno bylo 56 chlapců a 32 děvčata; zdejší školu navštěvovalo 54 chlapců a 30 děvčat, v jiném pak školním obvodu chodili do školy 2 chlapci a 2 děvčata. V učitelském sboru nebylo počátkem škol. roku žádné změny.

Volby do Nár. shromáždění. V neděli dne 15. listopadu 1925 byly provedeny volby do Národního shromáždění. Ve zdejší obci bylo odevzdáno pro poslaneckou sněmovnu celkem 336 platných hlasů a to pro 1) Čsl. soc. demok. stranu dělnickou 74 hl., 2) Čsl. živnost. obchod. stranu středostav. 9 hl., 3) Národní stranu práce 1 hl., 4) Čsl. národ. demokracii 2 hl., 5) Čsl. stranu socialistickou 3 hl., 6) Rep. stranu zeměděl. a malorol. lidu 88 hl., 7). Čsl. stranu lidovou 158 hl., 8) Bund der Landwirte 1 hl.

Pro senát byly odevzdány celkem 304 platné hlasy, z nichž připadá na kandidátní listinu strany: 1) Čsl. sociál. demokracie 62 hl., 2) Čsl. živnost. obchod. str. středostav. 7 hl., 3) Národní strany práce 1 hl., 4) Čsl. národ. demokracie 2 hl., 5) Čsl. strany soc. 1 hl., 6) Republ. strany zeměděl. 79 hl., 7) Čsl. strany lidové 149 hl., 8) Bund der Landwirte 1 hl.

Volba členů místní škol rady. V ustavující schůzi místní školní rady konané 2. března 1925 v přítomnosti okresního školního inspektora p. prof. Miroslava Kotta, jakožto zástupce okresního škol. výboru a pp. Šustka Josefa, rolníka v Luboměři čís. 64, Krále Josefa, hostinského v Luboměři čís. 22, Onhaisera Josefa, rolníka v Luboměři čís. 53, Gronesa Albína, rolníka v Heltínově čís. 5, jakožto zástupce školní obce. jakož i v přítomnosti def. řídícího učitele Běhala Aloise, jakožto zástupce školství, byla provedena volba předsedy a náměstka nové místní školní rady ve smyslu zákona ze

dne 31. ledna 1919, § 65, v níž zvolen předsedou p. Šustek Josef, jeho pak náměstkem p. Král Josef. Při volbě byli přítomni rovněž náhradníci pp. Horák Antonín, rolník v Luboměři čís. 104, Král František, rolník v Luboměři čís. 41 a p. Čecha Adolf, obuvník v Luboměři čís. 69.

Změna ve sboru učitelském. Dnem 1. prosince 1925 přeložena byla zatímni učitelka zdejší školy sl. Šnajdárková Žofie do sousední obce Partutovic, kdež jí přiděleno výnosem okres. škol. výboru v Hranicích vyučovati mimo předmětům literním i ženským ručním pracím. Učitel pak tamější školy p. Stanislav Skládal, rodák z Přemyslovic v okrese Litovelském, ustanoven byl na školu zdejší, kdež převzal 2. prosince 1925 vyučování ve II. třídě.

Vánoční nadílka. Továrna na knoflíky v Jakubčovicích darovala místní školní radě v Luboměři 300 Kč na vánoční nadílku. Poněvadž peníze došly až v lednu, byly za tento obnos zakoupeny sešity, tužky, pera, kreslicí papíry a pryže, čímž žáci stejnoměrně poděleni 10. ledna.

Kulturní činnost. Přičiněním učitelského sboru (správce školy je předsedou Odboru N. J.) bylo docíleno, že se spojily oba zdejší spolky a to „Odbor Národní Jednoty“ se „Sborem dobrovolných hasičů“ a zakoupily nové divadelní jeviště. Od té chvíle pak jeví se zvýšená činnost zdejších ochotníků, takže dodnes sehraňa tato divadelní představení s dobrým výsledkem morálním i materiálním:

1) Maloch, Černé oči. 2) Mašín, Náhražkový sňatek. 3) Bogner, Magdalena. 4) Oliva, Proč bychom se netěšili. 5) Oliva, Konečně sami! 6) Oliva, Pojď na mé srdce! – Rovněž mládež školní sehraňa 2 divadelní představení se zpěvy, jež pro nával obecnstva byla obě opakována: 1) Plumlovská, Honza v zakletém zámku. 2) B. Bouška, Zakletá princezna Zlatohlávka.

Knihovna obecní sloučila se s knihovnou N. J., letos přibýlo 72 svazků. Letošní zimy bylo 36 čtenářů a přečetli 780 svazků.

Výlet. Žactvo za vedení a pod dozorem učitelstva podniklo výlet do Brna a na zpáteční cestě prohlédlo si Prostějov a Olomouc. Zájezd na Macochu a do Moravského krasu nemožno letošního roku provést z finančních důvodů, neb vstupné do jeskyní je vysoké (přes 10 Kč pro jednotlivé žáky).

Výstava. V neděli 12. června t. r. uspořádána velmi zdařilá výstava sešitů, výkresů, výrobků v ženských a v chlapeckých výchovných ručních pracích. Místnost byla po celou dobu výstavy návštěvníky přeplněna. Výstava tato zase hodně přispěla ke sblížení občanstva se školou.

Odešel pan Mgr. Miroslav Richter (1948 – 2021)

Vzpomínáme-li života našich zemřelých, pak nejkrásnější vzpomínky a nejsilnější pocity patří matce a otci. Hned vedle nich jsou to vzpomínky na učitele.

Pan učitel Richter odešel náhle a nečekaně, po náročné operaci zemřel v nemocnici v Novém Jičíně dne 5. června 2021. Smrt zakončila jeho životní pouť, ale jeho památka zůstane navždy zachována v našich srdcích a v díle, které zanechal.

Narodil se 12. září roku 1948, rodičům Vlastě a Miroslavu Richterovým a vyrůstal v rodině se třemi mladšími bratry – Radkem, Stanislavem a Zbyňkem v obci Bítově. Základní devítiletou školu vychodil ve Slatině, po ní byl přijat na matematickou střední školu v Bílovci. Matematika jej zaujala natolik, že v jejím studiu pokračoval na vysoké škole pedagogického zaměření v Ostravě. Společně s matematikou vystudoval i druhý obor – technické činnosti. Při studiích na vysoké škole jím otrásló náhlé úmrtí jeho otce a Mirek se stal navíc poručíkem svých mladších sourozenců. Po absolvování studia dostal umístěnku na školu do Spálova a tenkrát ještě určitě netušil, že tady zůstane až do konce svého života. V roce 1973 se oženil s Ludmilou Šustkovou a společně vychovali 3 syny – Marka, Tomáše a Luďka. Pan učitel Miroslav Richter vyučoval kromě vystudovaných oborů matematiky a dílen především tělocvik, také fyziku a dějepis, pěstitelské a ruční práce, snad kromě hudební výchovy si prošel všemi předměty, které se vyučovaly. V období zavádění počítačů do škol se zasloužil o vybudování počítačové učebny ve spálovské škole a byl zodpovědný za počítačovou gramotnost žáků. Více než 20 let byl ve vedení školy ve funkci zástupce ředitele a z této funkce odešel v roce 2011 do penze. U příležitosti oslav 620 let Spálova v roce 2014 mu byla předána pamětní plaketa městyse Spálova za celoživotní práci v oblasti školství a vlastivědnou činnost.

Vedle pedagogické činnosti se věnoval žákům i po vyučování v zájmových kroužcích, především tělovýchovného zaměření, byl jedním z organizátorů lyžařských kurzů, mnoho let vedl rybářský kroužek na škole. Láska k dětem, k přírodě, rybaření a houbaření, v tom byl smysl jeho života. Měl hodně přátel, znal se i s veliteli Vojenského újezdu Libavá, vyřizoval povolenky do prostoru a organizoval zájezdy Vlastivědného kroužku do míst bývalých obcí Libavska. Byl pokladníkem a vedoucím administrace Vlastivědného kroužku Oderské vrchy až do posledních dnů svého života. Byl přátelský a společenský, rád pobýval mezi lidmi, také si rád zašel posedět s přáteli do místní hospody, ale především měl rád své děti a obzvlášť vnučata. Těšil se z každého jejich úspěchu ve škole, podporoval jejich zájmy v hudbě a fotbalu, radost mu udělal každý email, obrázek a pozdrav těch nejmenších vnuček, hlavně v posledních týdnech nemoci.

S láskou vzpomíná manželka Ludmila, synové, vnuk a vnučky, také kolegové ze školy a členové Vlastivědného kroužku a archivu ve Spálově.



*Loučím se s Vámi, drazí moji milí,
ruky stisk Vám už nemohu dát,
dotlouklo srdce, odešly síly,
loučím se se všemi, kdo měl mne rád.*



*S bolestí v srdci oznamujeme všem příbuzným, přátelům a známým,
že nás dne 5. června 2021 tiše opustil ve věku 72 let náš milovaný
manžel, tatínek, dědeček, bratr, tchán, strýc a švagr*

pan

Mgr. Miroslav RICHTER

Spálov 284

*S naším drahým zesnulým se rozloučíme
v pondělí 14. června 2021 v 15.00 hodin
v chrámu Páně ve Spálově a na místním hřbitově.*

Za zarmoucenou rodinu:

*manželka Ludmila
synové Marek, Tomáš a Luděk s rodinami
a ostatní příbuzní*

RODOPISNÁ KRONIKA

Vysvětlení: Do rodopisné kroniky nám ucelenými údaji přispívá pouze obec Luboměř. Ze Spálova zveřejňujeme jen ty události, které nám zašlou nebo předají samotní občané.

Narození

- | | |
|--------------|---|
| 24. 10. 2020 | Patricie Ambrožová, matka Esther Ambrožová, rozená Caloňová, otec René Ambrož, Spálov 89 |
| 19. 6. 2021 | Linda Ambrožová, matka Veronika Šustková, otec Petr Ambrož, Spálov 271 |
| 21. 7. 2021 | Vilém Šmatelka, Luboměř 72, matka Kristýna Šmatelková (rozená Havranová), otec Jan Šmatelka |
| 29. 8. 2021 | Zara Mergentalová, Heltínov 1, matka Aneta Růžičková, otec Zbyněk Mergental |
| 6. 9. 2021 | Tomáš Švaňa, Luboměř 53, matka Martina Hýsková, otec Martin Švaňa, Luboměř 53 |
| 15. 9. 2021 | Eliáš Mierný, Luboměř 29, matka Kamila Ambrožová, otec Martin Mierný |
| 21. 11. 2021 | Izabela Krumpolcová, Heltínov 14, matka Monika Kolajková, otec Radek Krumpolec |
| 25. 11. 2021 | Sára Chabičovská, Heltínov 10, matka Veronika Chabičovská (rozená Machálková), otec Filip Chabičovský |

Sňatky

- | | |
|-------------|--|
| 7. 8. 2021 | Kateřina Voldánová, Partutovice a Petr Plecho, Luboměř |
| 21. 8. 2021 | Nikol Soukupová, Čermná ve Slezsku a Erik Chuděj, Spálov 126 |
| 28. 8. 2021 | Nada Sitorová, Strachotice 134 a Adam Sucháček, Spálov 197 |

Úmrtí

- | | |
|-------------|-----------------------------------|
| 9. 3. 2021 | Slavomír Petrů, Spálov 130 |
| 5. 6. 2021 | Mgr. Miroslav Richter, Spálov 284 |
| 10. 7. 2021 | Ingrid Geislerová, Luboměř 10 |
| 24. 8. 2021 | Jan Rössner, Luboměř 78 |
| 6. 9. 2021 | Josef Farda, Luboměř 26 |
| 11. 9. 2021 | Jiří Zezulka, Spálov 18 |
| 20. 9. 2021 | Roman Šustek, Luboměř 108 |

ZÁZNAMY

(Zpracovali: Jaroslava Šustková, Jarmila Mazáčová, Jiří Vlček)

ČERVEN 2021

3. 6. **Luboměř** – ve čtvrtek dne 3. června proběhlo další zasedání zastupitelstva obce. Zastupitelé na něm např. schválili účetní závěrky za roky 2019 a 2020, závěrečný účet obce za rok 2020, dotaci pro zdejší sbor dobrovolných hasičů, kotlíkovou půjčku a jiné. Uložilo také starostovi obce konzultovat Žádost o snížení maximální povolené rychlosti „za humny“ v Luboměři.
6. 6. **Spálov** – hospůdka Na Hřišti Vás srdečně zve na „opékané makrely, uzená žebra a trampské cigáro“ v neděli od 14.00 hodin v areálu TJ Spálov, pro děti skákací hrad zdarma. Pomalu se začínají opět rozvíjet společenská setkání po kovidových omezeních a zákazech.
14. 6. **Luboměř** – společné jednání starostů města Oder, Potštátu a Luboměře o výstavbě nových větrných elektráren především v sousedním k. ú. Lipná.
15. – 19. 6. **Spálov** – v těchto dnech se konala sbírka věcí a jejich následný prodej v již tradiční akci „Bleší trh, aneb dejte věcem ještě šanci!“ Akci pořádalo SRPŠ v sokolovně.
20. 6. **Spálov** – výtěžek z akce SRPŠ „Bleší trh“ činil 20 240 Kč a byl rozdělen dětem z mateřské a základní školy na jejich školní aktivity.
22. 6. **Spálov** – 18. jednání zastupitelstva v obřadní síni úřadu městyse v 18 hodin s tímto programem: prodej parcel a pozemků nebo jejich směny, uzavření smlouvy o poskytnutí návratné fin. výpomoci v programu „Kotlíkové půjčky“ v maximální výši 200 000 Kč mezi občany a městysem Spálov. Zastupitelstvo schválilo kupní a nájemní smlouvy, poskytnutí dotace z rozpočtu MSK na podporu přípravy projektových dokumentací, byla schválena účetní uzávěrka městyse k 31. 12. 2020 a závěrečný účet bez výhrad, bere na vědomí Závěrečný účet Mikroregionu Odersko za rok 2020 a zprávu o likvidaci dobrovolného svazku obcí SOMPO 2016 ke dni 25. 3. 2021. Schvaluje plán rozvoje sportu na léta 2020 – 2027 pro městyse Spálov a přístavbu ZŠ a MŠ za cenu 29 751 241 Kč aj.
30. 6. **Spálov** – ve středu v 10.00 slavnostní rozloučení s absolventy školy v sokolovně. 12 žáků (4 dívky, 8 hochů) 9. třídy končilo povinnou školní docházkou. Třídním učitelem byla Mgr. Věra Zgažarová. V příštím školním roce budou absolventi studovat na středních školách v oborech – elektrikář, autoelektrikář, opravář zemědělských strojů, průmyslový design, instalatér, lesní mechanizátor, chovatelství, stavebnictví a bezpečnostně právní činnost.

ČERVENEC 2021

1. 7. **Spálov** – na ZŠ a MŠ probíhaly od tohoto dne poprvé prázdninové příměstské tábory. Každý vzdělávací tábor probíhal vždy od pondělí do pátku, denně od 8.00 do 16.00 hodin a děti si platily oběd, drobné občerstvení, odměny za soutěže a jízdné na výlety. První příměstský tábor: „Pět dní s armádou“ byl zaměřený na ukázky činností, zejména z oblasti zdravotní, sebeobranu, vojenského lezení, topografie, ukázky zbraní a zbraňových systémů, doplněný o pěší turistiku a sportovní aktivity. Účast 28 dětí, vedoucí p. uč. Zuzana Trnečková a p. uč. Barbora Kopřivová. Druhý tábor byl zaměřený na procvičování znalostí z vlastivědných a přírodovědných předmětů, doplněný o pěší turistiku a sport. Účast 22 dětí, vedoucí p. uč. Zuzana Bálková. Třetí letní tábor „Montessori týden v naší škole“ probíhal od 26. do 30. července, účast 29 dětí, vedoucí p. uč. Terezie Lukšílková. Poslední vzdělávací tábor se zaměřil na procvičování znalostí z anglického jazyka. Probíhal od 2. do 6. srpna, účast 55 dětí, vedoucí p. Jaroslava Leyshon.
17. 7. **Luboměř** – Myslivecký spolek Královec Spálov uspořádal v areálu Na Drahách „Myslivecké hody“. Od 15 hod. si zde bylo možné zakoupit různé zvěřinové speciality jako srnčí guláš, kančí mls, hamburger a jiné. Akce měla opět velký úspěch. Vše se brzy vyprodalo.
24. – 25. 7. **Spálov** – Spálovské hody a oslava 125. výročí vzniku SDH Spálov na hřišti TJ.
sobota: Po zahájení vystoupila kapela Substanc, v 16 hod. „Historie hasičského spolku a požární útok“. S historií seznámil přítomné p. Jiljí Šimíček, člen SDH Spálov. Současně byla vystavena hasičská technika (stará stříkačka z roku 1936 a také novější - DA Ford Transzit a cisterny LIAZ a Mercedes a spousta hasičských potřeb). V 17 hod. hrála kapela FLERET, velká účast posluchačů i z okolních obcí, v 20.30 začal Disco večer. Pro děti – malý skákací hrad a bootcamp.
neděle: V 8 hod. slavnostní hodová mše v kostele sv. Jakuba, zpěv farníků doprovázen hrou na opravené varhany, před kostelem pohoštění. Hodové odpoledne vyplnila fotbalová utkání dorostu a mužů. K poslechu, zpěvu a tanci zahrála kapela Do pohody.
27. 7. **Spálov** – region, Novojičínský deník zveřejnil rozhovor se starostkou městysu, paní Ludmilou Sucháčkovou, která hovořila o tom, jak perfektně fungují ve Spálově spolky, co se v poslední době v naší obci děje, z čeho má radost a co by ve Spálově ráda změnila. Deník informoval čtenáře také o spálovské škole v článku s názvem „Ve škole ve Spálově nezvoní na hodinu“.

V měsíci červenci také vyšlo první číslo „Obecního zpravodaje“, ve kterém je ohlédnutí za letošními hody a oslavami 125 let SDH ve Spálově, informace o investičních akcích, odpadové hospodářství a tipy na výlet.

SRPEN 2021

1. 8. **Spálov** – koncert na opravené varhany v místním kostele zazněl již v 8 hod. při mši svaté a po ní pokračoval v duchu varhanních skladeb, které přednesli: Petr Strakoš (varhany), David Škařupa (trubka, zpěv), Renáta Klaputová (soprán) a Tereza Kozubková (alt). Na koncertu zazněly skladby J. Křičky, A. Dvořáka, A. L. Webbera, G. F. Händla a dalších. Varhany se dočkaly opravy po 45 letech a znějí opravdu nádherně. Oprava varhan proběhla v červenci 2021 za 50 000 Kč. Výtěžek z dobrovolného vstupného na koncertu byl věnován na pomoc jihomoravským obcím, které 24. června zasáhlo ničivé tornádo.
7. – 8. 8. **Luboměř** – po dvou letech (kvůli pandemii koronaviru) uspořádal pro širokou veřejnost zdejší sbor dobrovolných hasičů opět tradiční hodovou zábavu. K poslechu i tanci hrála od 20.30 hod. skupina Axel, vstupné 80 Kč. Pěkná návštěva.
- V neděli ráno byla sloužena slavnostní mše svatá ve zdejším kostele sv. Vavřince. Místní farníci připravili po mši před kostelem malé pohoštění (koláče, slivovice, nealko). Velká účast poutníků. Hodové nedělní odpoledne Na Drahách přichystal zdejší SDH Luboměř. K poslechu zahrála ostravská skupina OAZA band. Pro děti připraven skákací hrad a pro všechny bohaté občerstvení.
14. 8. **Spálov** – ve Věsce se uskutečnilo 3. setkání hasičů 60+, kterého se ze Spálova zúčastnilo 25 členů SDH a jejich rodinných příslušníků.
14. 8. **Luboměř** – pátý Luboměřský festival jídla v rámci mezinárodního Restaurant Day. Poprvé se akce konala Na Hřišti v areálu Na Drahách. Zázemí hřiště poskytlo také větší prostor pro dobrovolníky z řad kuchařů místních i z okolí. Každý návštěvník si mohl najít něco dobrého pro sebe, nabídka byla široká a různorodá: jelení guláš, maso z grilu, sýr i hamburgery, makrely, langoše, pro děti párek v rohlíku, sýry, mini pizza, pecáky, různé druhy řezů, zákusků, dortíků, cukroví. Aby byl dodržen pitný režim, byla v nabídce zázvorová limonáda a sirup, káva, pivo a ostatní nealko/alko.
25. 8. **Spálov** – po dlouhém a administrativně náročném výběrovém řízení konečně započaly práce na stavbě „Přístavba základní a mateřské školy Spálov“. Jako zhotovitel stavby byla vybrána firma Tvarstav Real s.r.o., Nový Jičín, která se o dílo ucházela s nejnižší nabídkovou cenou 29 751 241,30 Kč s DPH. Toto je cena pouze na stavební část, vybavení učeben bude v příštím roce. Projekt byl podpořen dotací 27 mil. korun.

28. 8. **Luboměř** – poslední prázdninovou sobotu se v areálu Na Drahách uskutečnilo tradiční ukončení prázdnin – letní grilování s kytarou. Od 19 hod. se pak v zasedací místnosti promítal pro děti animovaný film „Sněžný kluk.“ Bohaté občerstvení bylo zajištěno. Akci uspořádal Klub pátek a obec Luboměř.

ZÁŘÍ 2021

1. 9. **Spálov** – ve středu zahájení nového školního roku 2021/2022 v ZŠ a MŠ Spálov a uvítání prvňáčků v sokolovně. V základní škole vedle tradičních tříd se vyučuje také v 1. až 7. třídě typ výuky s prvky montessori. Do 1. tříd nastoupilo 25 dětí (13 do klasické třídy, 12 do třídy montessori) pod vedením těchto třídních učitelek: Markéta Krumpolcová, Terezie Lukšíková a Kristýna Fardová. Základní školu navštěvuje celkem 179 žáků. Žáci byli testováni na přítomnost koronaviru. Roušky si nasazují jen ve společných prostorách – na chodbě, v šatnách školy..., ve třídě roušku nemají.
2. 9. **Luboměř** – na obecním úřadě proběhlo 13. zasedání zastupitelstva obce. Zdejší zastupitelé projednali a schválili například kotlíkové půjčky pro občany, kteří chtějí vyměnit svůj starý neekologický kotel za nový zdroj tepla, dar obcím, které postihlo letos v létě ničivé tornádo, úpravu rychlosti na záhumení cestě z 50 km/h na 30 km/h a jiné.“
4. 9. **Luboměř** – zdejší chovatelé koní uspořádali XV. ročník Hubertovy jízdy - ukončení jezdecké sezóny. Tato tradiční akce se uskutečnila v areálu Na Drahách za krásného počasí. Sraz koňáků byl na místě v 10.00, následovala společná vyjížďka do okolí, různé dovednostní soutěže a večer zahrál DJ. Zajištěno bohaté občerstvení i atrakce – rodeo jízda na elektrickém divokém býkovi.
5. 9. **Spálov** – již tradiční pěší pouť k Panně Marii ve Skále začala za pěkného počasí o půl deváté od kostela sv. Jakuba. Původních 35 poutníků se cestou rozrostlo asi na padesát. Pod kopcem u kříže nás čekala dechovka a doprovodila nás až k poutnímu místu společně s Oderankou. Obě dechové hudby doprovázely zpěvy na mši. V 10 hodin byla zahájena slavnostní mše svatá u Panny Marie ve Skále, kterou celebroidl P. Radek Kuník z Oder, Bohumil Vícha, farář ze Spálova a nečekaným hostem byl vojenský kaplan P. Kamil Vícha. Slavnostní mše se konala u nádherně květinami ozdobené sochy Panny Marie, vyzdoben byl také kamenný kříž a obětní stůl před jeskyní. Účastníci zaplnili celé prostranství poutního místa a také most přes Odru.
8. 9. Spálov – zahájení Fitness cvičení v sokolovně od 18 hodin. Cvičení bude pokračovat pravidelně každou středu. S sebou podložku, sportovní oblečení a vodu. Cena 80 Kč za jednu lekci.

11. 9. **Spálov** – na panské zahradě se uskutečnil již 23. ročník soutěže SDH O pohár starostky obce, zahájení v 11 hod. Do soutěže se zapojilo 19 družstev z okolních měst a obcí, 11 družstev mužů a 8 družstev žen. V soutěži hasičské zručnosti se družstvo spálovských žen umístilo na 3. místě. První místa – ženy z Oder a muži z Hukovic. Hospůdka Na Hřišti zvala v tento den na opékané makrely, uzená žebra, párek v rohlíku, tramské cigáro a gyros od 15 hod. v areálu TJ Spálov. Pro děti zdarma skákací hrad a skluzavka v délce 10 metrů
13. 9. **Spálov** – započaly práce na postupné opravě zámecké zdi kolem parku se vstupní branou. Letos se bude realizovat pouze I. etapa o délce 60,5 metru. Realizaci zakázky provede firma Stavby Baller.
14. 9. **Spálov** – 19. jednání zastupitelstva v 18 hod. na úřadu městyse za účasti 7 zastupitelů a 8 občanů (z toho 2 děti) s tímto programem: Zastupitelstvo neschvaluje prodej ani pronájem pozemku parc. č. 2025/16 v k. ú. Spálov, schvaluje uzavření smlouvy s firmou Stavby Baller na opravu zámecké zdi se vstupní branou za cenu 3 520 209 Kč ve dvou etapách (letos se opraví 60,5 m a v příštím roce 68,7 m a vstupní brána). Technický dozor p. Martin Opelka, Spálov 350. Uzavření smlouvy s firmou Fors. Projekt Ostrava na zpracování projektové dokumentace „Rekonstrukce nevyužívaného objektu čp. 61 (U Stromu) za cenu 1 167 650 Kč. Uzavření smlouvy s firmou POSTAVÍMEVÁMHO s.r.o. Spálov 159 „Prodloužení vodovodu včetně vodovodních přípojek pro objekty čp. 290, 284 a 66 za 515 625 Kč, rekonstrukce místní komunikace č. 59 za téměř 2 mil. korun, poskytnutí fin. daru 30 000 Kč obcím postiženým tornádem, zvýšení místního poplatku za odpadové hospodářství od příštího roku na 550 Kč. Zastupitelstvo schválilo „Nástavbu a přístavbu šaten TJ Spálov“ s 30% fin. spoluúčastí.
17. 9. **Spálov** – místní klub Mateřídoušek podnikl v září netradiční výlet do Bulhar a Mikulčič s cílem ne pouze turistickým. Tři dny ze svého výjezdu věnovali obyvatelům Mikulčič a pomáhali jim při obnově domů a zahradních domků zasažených tornádem. Místní obyvatelé přijali tuto pomoc s povděkem a ocenili pomoc devíti Spálováků, kteří umí vzít za práci. Aby nebyl výjezd pouze pracovní, podnikli také 15 km dlouhý pěší výlet z Bulhar do obce Zaječí, kde vystoupili na obě místní rozhledny a okusili tamní burčák.
18. 9. **Luboměř** – MS Královec Spálov zorganizovalo Na Drahách „Zvěřinové hody“. Od 14 hod. se mohli návštěvníci těšit na jelení guláš, kančí mls, svičkovou na smetaně a jiné další dobroty z myslivecké kuchyně. Tato akce se těší vždy velkému zájmu místních i přespolních.

25. 9. **Spálov** – opět se konal závod Kolo pro život, Oderská mlýnice, již 21. ročník. Spálovem cyklisté projížděli od půl dvanácté do patnácti hodin.
25. 9. **Luboměř** – obec společně s EKOLTESem Hranice a.s. zajistila v obci sběr nebezpečného, kovového, velkoobjemového a elektro odpadu.
25. 9. **Luboměř** – obcí projížděli opět po roce závodníci, kteří se zúčastnili závodu horských kol „Kolo pro život – Oderská mlýnice“. Místní obyvatelé je tak mohli povzbudit přímo u trati. S organizací závodu vypomáhali také zdejší hasiči.
27. 9. **Spálov** – Zemědělská a. s. Spálov prodává konzumní brambory 1000 Kč/q balené po 25 kg a brambory krmné 340 Kč/q balené po 50 kg, vždy v pondělí, ve středu a v pátek od 8 – 11.30 a od 12.30 – 14.30.

ŘÍJEN 2021

2. 10. **Spálov** – na Spálovském mlýně se konalo setkání hasičů u příležitosti 30. výročí vzniku Okrsku Heřmánky, jehož členem je také SDH Spálov.
8. – 9. 10. **Spálov** – výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konaných ve dnech 8. a 9. října 2021. Volební okres Spálov, zapsaných voličů: 715, volilo: 461, volební účast: 64,5 %



Složení volební komise: předseda - Karel Krečmer, místopředseda – Ludmila Drexlerová, zapisovatel – Jana Tillová, členové – Klára Kubicová, Kateřina Kaňová, Natálie Levová a Barbora Chládková.

Volby v Česku vyhrála koalice SPOLU 27,79 % (ODS, KDU-ČSL, TOP 09). Novým premiérem ČR bude s největší pravděpodobností Petr Fiala (ODS). Na druhém místě ANO 27,12 %, dále Piráti/STAN 15,62 %, SPD 9,56 %. Letošní volby do Poslanecké sněmovny provázela nejvyšší účast od r. 1998, k urnám dorazilo víc než 65 % voličů. Druhým faktem je drtivá porážka levice – sociální demokraté a komunisté u voleb propadli a nedostali se do sněmovny.

Spálov

název strany	počet získaných hlasů	Procentové zastoupení (%)
ANO 2011	133	28,9
SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09	129	28
Svoboda a přímá demokracie (SPD)	55	11,9
PIRÁTI a STAROSTOVÉ	41	8,9
PŘÍSAHA – občanské hnutí R. Šlachty	24	5,2
VOLNÝ blok	21	4,6
Česká strana sociálně demokratická	16	3,5
Komunistická strana Čech a Moravy	13	2,8
Moravané	12	2,6
Strana zelených	8	1,7
Švýcarská demokracie	2	0,4
Trikolora Svobodní Soukromníci	2	0,4
Otevřeme Česko normálnímu životu	2	0,4
Aliance pro budoucnost	1	0,2
Hnutí Prameny	1	0,2

Luboměř

název strany	počet získaných hlasů
ANO 2011	51
SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09	35
Svoboda a př. demokracie (SPD)	31
PIRÁTI a STAROSTOVÉ	27
Komunistická str. Čech a Moravy	16
ČSSD	11
PŘÍSAHA Roberta Šlachty	9
VOLNÝ blok	5
Trikolora Svobodní Soukromníci	3
Strana zelených	2
Švýcarská demokracie	1
Moravané	1
Celkem	192

8. – 9. 10. **Luboměř** – opět po čtyřech letech se uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Volební místnost byla v místní knihovně. Bylo také nutné dodržovat stanovená hygienická opatření proti šíření koronaviru covid-19. Statistika a výsledky voleb: počet voličů v seznamu celkem: 307; počet voličů, kteří se zúčastnili voleb: 194; počet neplatných hlasů: 2; volební účast v obci: 63,19 %.
19. 10. **Spálov** – informace k amnestii sankcí dluhů k tzv. „Milostivému létu“. V průběhu tří měsíců budou mít dlužníci možnost snadněji ukončit nesplácené závazky za zvýhodněných podmínek. Milostivé léto neodpouští splacení původního dluhu, ale snižuje zátěž vzniklou dalšími sankcemi a právními úkony, které vymáháním vznikají.
31. 10. **Spálov** – v bohatě vyzdobeném kostele sv. Jakuba dary přírody se uskutečnila mše „Poděkování za úrodu“ a P. Bohumil Vícha vzpomenuł výročí posvěcení kostela (nově vystavěn roku 1734). Tento kostel byl postaven ke cti sv. Jakuba Staršího, apoštola, a je pouze benedikován – den posvěcení se slaví v neděli následující po svátku sv. Michala. Před kostelem byli věřící obdarováni krajíčkem chleba. V Luboměři se posvěcení kostela sv. Vavřince slaví vždy v neděli následující po svátku Všech svatých.

LISTOPAD 2021

7. 11. **Spálov** – vlna koronaviru opět sílí. V ČR je 1 828 440 potvrzených případů s denním přírůstkem 9 253, právě v nemocnici 3 114 (+ 417), zemřelo s nákazou 31 173 (+120), ukončené očkování má 6 143 941 (+6 521). Za první listopadový týden přibýlo 4 200 případů nakažených občanů, ale zvýšil se také počet naočkovanych jedinců o 4 300. V naší obci 10 občanů s koronavirem, v Luboměři 1, v Jakubčovicích 1, Odry 125, Partutovice 0, Jindřichov 1, Potštát 9, Hranice 119.
11. 11. **Spálov** – ve čtvrtek od 18 hod. se v sokolovně promítal film Olgy Malířové Špátové s názvem KAREL. Podmínky vstupu do kina dle hygienických nařízení – potvrzení o očkování nebo prodělání nemoci, či se prokázat negativním testem. Účast asi 50 návštěvníků.
12. – 14. 11. **Spálov** – Spálovský mlýn zval na „Svatomartinské hody“. Menu: Předkrm – paštika z husích jater s brusinkami (79 Kč), polévka – husí kaldoun s játrovými knedlíčky (49 Kč), hlavní chod – pomalu pečené husí stehno, bílé a červené zelí, variace knedlíků a bramborové lokše (229 Kč), dezert – lívanec zdobený omáčkou z lesního ovoce (49 Kč). Nápoje dle objednávky, víno červené, bílé a růžové, bohužel nebylo svatomartinské. Ceny přijatelné, ochutnala jsem pouze hlavní chod, dezert už v neděli nenabízeli.
13. – 14. 11. **Spálov** – v těchto dnech TJ Spálov, oddíl kopané, pořádal zájezd do vinného sklípku Blanka v Hustopečích u Brna s cílem oslavit svatomartinské husy a dobré víno při cimbálovce. Cena 2 330 Kč na osobu, členové 1330 Kč. Účast 34 zájemců.
16. 11. **ČR** – v tento den přibýlo 22 479 pozitivních osob na covid-19. Jde o nejvyšší číslo od začátku epidemie v Česku vloni v březnu. V nemocnicích je 4 425 lidí s koronavirovou nákazou, 635 z nich je ve vážném stavu.
20. 11. **Spálov** – v sokolovně se uskutečnila Kateřinská zábava za přísných hygienických opatření – kontrola účastníků, zda jsou očkovaní či prodělali covid, bylo možné zakoupit si test přímo v sokolovně a otestovat se. Hudba Gradace z Hranic, vstupné 80,-Kč, účast 250.
22. 11. **Spálov** – s účinností od tohoto dne zákaz vstupu bez očkování nebo prodělání nemoci covid-19 se týká zavedení režimu ve školách, restauracích, ubytovacích zařízeních nebo na kulturních a sportovních akcích. Nebude se uznávat antigenní ani PCR test! K 22. 11. počty pozitivních jedinců na covid – 19: Spálov 23, Luboměř 17, Jindřichov 14, Partutovice 20, Potštát 17, Jakubčovice 20, Odry 164, Hranice 455, Vítkov 78. Opět se ruší společenské akce, např. Adventní koncert v kostele (27. 11.). Připravuje se opět testování ve školách.